

DARBININKA

DARBO ŽMONIŲ LAIKRAŠTIS

Kaunas

1946 m. vasario mėn 8 d.

Nr. 6 (10-11)

Suomiams iš J. A. V. moderniškai naikintuvai

100 lėktuvų bombardavo vieną miestą. — Raudonarmiečiai su moderniais šarvais. — Už 8 mil. naikintuvų Suomijai. — Suomija sutinka derėtis. — Vipurio miestas liepsnose

Vasario 3 d. Sovietų bombos sunaikino Torstavalos miestą; apie 100 lėktuvų buvo paleista į darbą, ir bombardavimas truko visas 12 valandų.

Sunaikinta liuteronų bažnyčia, o viena bomba pataikė į ortodoksų arkivyskupo sekretoriato slėptuvę ir užmušė sekretorių su trim asmenimis. Ir Vipuryje sunaikinta evangelikų katedra.

Ties Summa po audringos šešių valandų paruošiamosios artillerijos ugnies

suomius pradėjo tirštomis kolonomis pulti raudonarmiečiai, kurių priešaky už šarvų pasislėpusios ejo smogiamosios dalys.

Šitie šarvai yra patį modernioji kautynių priemonė. Kiekvienas šarvas yra trijų metrų ilgio ir dviejų metrų aukščio. Už jo eina keli pasislėpę kariai. Suomius šiame fronte galėjo ištikti katastrofa, jei jie nebūtų turėję didelių rezervų. Ataka užtrukusi visą dieną. Tiek Sovietai, tiek suomiai į kautynes leido vis naujus dalinius. Nuostoliai dar nespėti apskaičiuoti, tačiau suomiai iš anksto spėja, kad jie turi būti nepaprastai dideli abiejose pusėse. Šiose kautynėse labai smarkiai veikė Sovietų aviacija, kuri net išleido didelį parašutistų desantų suomių užfrontėje. Pagerėjus orui, Sovietų aviacija Suomijos miestus pradėjo pulti naktimis.

Iš Stokholmo praneša, kad švedija Jungtinėse Ameri-

kos valstybėse už aštuonis milijonus dolerių nupirkusi moderniškų naikintuvų.

Jūsų korespondentui buvo pareikšta gerai informuotuose sluoksniuose, kad šitie lėktuvai bus perduoti Suomijai.

Suomijos prezidentas Kallio pasakė kalbą, kurioje tarp kitko pabrėžė, kad

Suomija yra pasiruošusi

kiekvieną momentą pradėti taikos derybas su Sovietų Sąjunga.

Tačiau prezidentas pabrėžė, kad Suomija komanduojuama nesiduos ir sutiks derėtis tik kaip lygus partneris.

Suomijos civilinės oro apsaugos viršininkas paskelbė, kad per paskutinę savaitę Sovietų lėktuvai Suomijos teritorijoje

išmetė 6 800 bombų. Jau Suomijoje paskelbta vyrų mobilizacija nuo 18 iki 60 metų amžiaus.

Šitie vyrai tačiau mobilizuojami ne karui, bet darbui.

„Uusi Suomi“ paskutiniame numery rašo, kad Suomija laikosi jau dešimtą savaitę. Per tą laiką suomių kariuomenė dešimtį kartų kovėsi su raudonarmiečiais dešimtį didelio masto kautynių, iš kurių suomiai pralaimėję prie Petsamo.

Civilinės visuomenės apsaugos viršininkas gen. Pitvo pareiškė spaudos atstovams, kad per pirmuosius du karo mėnesius

Suomijoje iš viso būta 643 puolimai iš oro prieš 270 Suomijos vietoves. Iš viso per tuos bombardavimus numesta 18.037 bombos.

Užmušta 377 žmonės, 323 sunkiai ir 585 lengvai sužeisti. Tuo būdu per pirmą mėnesį kasdien vidutiniškai bombarduota 6 vietovės, o antrą mėnesį — jau 11 vietovių kasdien.

„Svenska Pressa“ rašo, kad dabar prieš suomius rusai turi sutraukę 26 divizijas pestininkų ir 11 vienetų technikos dalių: tankų, šarvuotųjų ir kt.

Visa rusų kariuomenė esanti padalinta į keturias armijas,

kurių kiekviena užima tam tikrą fronto barą. Karelijos fronte veikianti ketvirtoji rusų armija, kurią sudaro 3 korpusai, viso 12 divizijų. Į šiaurę nuo Ladogos ežero veikianti tryliktoji rusų armija, kuri susideda iš 2 korpusų, viso 5 divizijos. Priešais Vipuri, Pietų Suomijoje veikianti devintoji rusų armija, kurią sudaro 3 korpusai, viso 6 divizijos. Šiaurės Suomijoje veikianti keturioliktoji armija, kurią sudaro tik vienas korpusas iš 3 divizijų. Dvi to korpuso divizijos veikiančios Petsamo srityje, o viena esanti Murmanske. Tokiu būdu viso

prieš suomius veikia 450.000 kareivių, kurie turi 1500 tankų ir kitų įvairių šarvuotųjų.

Be to, nemaži lėktuvų skaičiai yra sutalpinti artimesniuose prie Suomijos aerodromuose.

Helsinky nebebus keptami jokie pyragai nei pyragaičiai. Taip pat nebebus dirbamas šokoladas.

Vasario 5 d. Sovietų lėktuvai labai smarkiai bombardavo

Vipurio miestą kuris visas skendėjęs liepsnose. Žmonių tačiau žuvę nedaug, nes 80 mieta gyventojų jau buvo evakuota. Miestas esantis labai sunaikintas

Vasario 6 d. Suomijos kariuomenės štabas skelbia tokia komunikatą. „Sausumoje, Karelijos sąsmaukoje, priešas puole, remiamas artillerijos prie Hatjahlhadenjaervio ir prie Summos palaikomas 100 tanku. Mūšis truko visa vasario 5 d. Vidurnaktį Sovietų Sąjungos kariuomenės daliniu puolimas buvo visiškai atmestas. Sovietų Sąjungos kariuomenė turėjo didelį nuostoliu Srityje į šiu rės rytus nuo Ladogos ežero suomiai atmūsė nuolatinių prieš puolimą pakraujyje. Tame mūšyje Sovietų Sąjungos kariuomenė irgi turėjo daug nuostoliu. Srityje į šiaurės rytus nuo Ladogos ežero suomiai atmūsė nuolatinių prieš puolimą pakraujyje. Tame mūšyje Sovietų Sąjungos kariuomenė irgi turėjo daug nuostoliu. Lieksos ir Kuhmo kryptimis suomiai atmūsė palyginti silpna Sovietų Sąjungos kariuomenės dalinių puolimus. Jūroje nieko ypatingo neįvyko. Naktį į vasario 5 d. suomių lėktuvai bombardavo Sovietų Sąjungos kariuomenės pozicijas. Dienos metu suomių lėktuvai atliko žvalgybos skraidymu ir bombardavimo tas vietas, kuriose buvo sukoncentruota Sovietų Sąjungos kariuomenė. Karo veiksmų zonoje Sovietų Sąjungos aviacijos veikla buvo nežymi. Kelios Sovietų Sąjungos naikintuvų eskadrioles buvo pastebėtos tik Karelijos sąsmaukoje. Krašto viduje prieš lėktuvai bombardavo Kajani ir Kasboje, kur ligiol gautomis žiniomis du civiliniai gyventojai buvo užmušti ir keli sužeisti. Šiaurės Suomijoje iš prieš lėktuvų buvo nuleisti parašutistai, bet nežinoma, kurioje vietoje jie nusileido“

Žiema Lietuvos kaime

Dideli sproginimai Anglijoje ir Vokietijoje

Londonė įvyko du smarkūs sproginimai, kuriuos, spėjama, parengė arių slaptoji teroristų organizacija. Pirmasis sproginimas įvyko vienoje geležinkelio stotyje, o antras pačioje Londono širdyje. Abu sproginimai laikomi arių teroristų protestu prieš dviejų šios organizacijos narių pasmerkimą mirti. Mirties bausmė privalo būti įvyk-

dyta vasario 7 d. Pranešama, kad dviejų pasmerktyjų likimu esąs susirūpinęs ir pats Airijos ministras pirmininkas de Valera, kuris net buvo sušaukęs nepaprastą savo kabineto posėdį. Airijos generalinis komisaras Londone vakar tarėsi su teroristų likimo reikalu su Anglijos ministru pirmininku Čemberlenu ir kitais anglų vyria-

sybės nariais. Kai keno daromos pastangos atidėti pasmerktyjų bausmės įvykdymą keturioms dienoms, nes esą per tą laiką busią pristatyti jų nekaltumo įrodymai.

Havaso žiniomis, naktį į penktadienį, apie 1 val. Bazelyje buvo girdimas nepaprastai smarkus sproginimas, kuris įvyko maždaug 15 kilometrų Badeno srityje. Netrukus po to buvo pastebėtas gaisras ir buvo išgirsta dar keletas sproginimų. Bazelyje gautos žinios leidžia manyti, kad sproginimai įvyko įvairiuose vokiečių, municijos sandėliuose.

Santarvininkų karo vadai slaptai posėdžiauja

Kartas nuo karto susirenka pasitarti sąjungininkų aukštoji karo taryba, į kurią įeina aukštieji anglų ir prancūzų karo vadai ir politikai. Paskutinėmis dienomis toks posėdis įvyko Paryžiuje. Jis, žinoma, vyko labai slaptai, tačiau

palanki. Toliau, generolo Gammelino vadovaujami abiejų šalių štabai pripažinę, jog dabartiniame fronte ruošti puolimą sąjungininkams neapsimoka, ir

nutarę reikalauti, kad anglų ir prancūzų politikai bei diplomatai pasistengtų karą išplėsti.

Jie numato, kad padėtis pasikeistų sąjungininkų naudai, jeigu neutraliosios valstybės būtų įtrauktos į karą prieš Vokietiją. Dabartinėje gi padėtyje karo veiksmus pradėti nėra galima.

vokiečiai sakosi iš savo agentų gavę tikrų žinių apie tai, kas tenai buvo kalbėta ir nutarta.

Vokiečiai sako, jog sąjungininkų karo taryba pripažinusi, kad dabartinė padėtis nėsanti jiems

Vokiečiai derasi su anglais

Derybos dėl gestančių prekių. — Vokiečiai pirmame aukšte, anglai antrame

Įdomios žinios ateina iš Olandijos. Jose skelbiama, kad Amsterdamė viename viešbutyje tarp anglų ir vokiečių esančios vedamos savotiškos derybos.

Reikalas tas, kad, karui prasiidėjus, Indijos vandenyno uostuose užsiliko su prekėmis daug vokiečių laivų, kurie dabar iš neutralių uostų negali iš-

plaukti. Tuo tarpu laivų krovinyss pradeda gesti ir, laiku bėgant, nebeteks jokios vertės. Anglai pasiūlė vokiečiams per tarpininkus derėtis. Vokiečiai sutikę, tik nesutikę sueti į tiesiogines derybas. Ir anglų ir vokiečių delegacijos atvažiavusios

į Amsterdamą ir sustojusios viename viešbutyje. Vokiečiai pirmame aukšte, o anglai antrame. Tarpininkai esą olandai. Jie bėgioja iš antro aukšto į pirmąjį, perduodami anglų ir vokiečių atsakymus. Anglai už minėtas prekes vokiečiams pasiūlė 2%, o vokiečiai užsipašė 35. Amsterdamo prekinuose sluoksniuose tikimasi, jog abi pusės greičiausiai susiderėsiančios, kad vokiečiai anglams gendarčias prekes parduosią už 5% jų vertės.

Katalikų socialinis mokslas

Griežta apaštalių kova prieš vergiją — Turtai visiems turi tarnauti.

— Bažnyčia visais amžiais rūpinasi medžiagine darbininkų padėtimi

Tėvų amžius (I-X š.). Po Kristaus į visuomeninio darbo lauką pirmieji išėmė apaštalai. Sąlygos šiam darbui buvo labai sunkios. Tiesa, Kristus iškeldamas vergo lygybę ir artimo meilės pareigą, labai praskaidrino niūrų pagoniškojo pasaulio gyvenimą: į daugelio turtingųjų širdis įžiebė artimo meilės kibirkstėlę. Kristui palikus pasaulį, apaštalamis liko dar labai plati kaip religinio taip ir visuomeninio darbo sritis. Jie savo kalbose kiekviena proga ragino turtinguosius šelpti vargšus, o ponams dažnai primindavo pareigą greičiau gražinti vergams laisvę. Kai iš karto nebuvo galima išlaisvinti visus vergus, apaštalai ragindavo ponus švelniau su vergais elgtis.

Iš gausiai nešamų bažnyčion aukų maitinasi apaštalai, bažnyčios tarnai ir taip pat neturtingieji. Net ir stabmeldžiai apie pirmuosius krikščionis labai gražiai atsiliepdavę: „Žiūrėkite kaip jie vienas kitą myli“ — sakydavo pagonyms.

Apaštalai labai griežtai kovoti prieš vergiją ir skurdą negalėjo, nes tuoju būtu buvę pagoniškosios valdžios nubausti. Todėl jie ir darbu ir žodžiu su teisybe bei meile kovojo dėl skurdo ir vergijos panaikinimo. Apaštalas šv. Povilas, kalbėdamas apie šėmą, skatina turtinguosius duoti vargšams išmaldos, bara už lupikavimą didelių nuosimėjų — smerkia prabangišką gyvenimą. Galima drąsiai padaryti išvadą, kad šis stabmeldžių apaštalas labai rūpinosi skurdo pašalinimu.

I š. Apie 96 metus poniežius Klemensas rašo laišką Korinto gyventojams. Jis įpareigoja korintiečius gražiai santaikoje gyventi. Tuo laiku krikščionių tarpe jau buvo ir turtingų. Poniežiaus raginimas visiems santaikoje gyventi, aiškus dalykas, uždeda turtingajam pareigą šelpti vargantį žmogų. Iš kitų raštų sužinome, kad įspėti korintiečiai paklausė.

II š. Viduryje 2 šimtmečio pasirodė raštas Hermo Ganytojas. Šiame autoriaus rašte nagrinėjama reikalas susivienyti vargšams su turtingaisiais. Autorius įrodinėja, kad yra gyvas reikalas šelpti neturintius ką valgyti ir ką apsivilkti.

III š. Rašytojas Klemensas Aleksandrietis plačiai rašo apie ekonominius reikalus. Iškelia ir šį klausimą, kad turtai turi visiems tarnauti.

Tad iš šio Bažnyčios Tėvo raštų aiškėja, kad Bažnyčia rūpinosi ne tik religiniais dalykais, bet taip pat ir medžiagiais: ypatingai išmaldai ir turtingųjų išėjimu mažino socialinį skurdą. Šio Tėvo įrodinėjimu, turtingasis būtinai privalo prisidėti prie skurdo pašalinimo.

Šv. Ciprijonas taip pat daug kalba apie išmaldą, kuri stiprina išalkusio kūną ir dvasią abiejų: šelpiamojo ir šelpiančiojo.

IV šimtmetis turi garsių rašytojų, kurių žymiausias skaitomi: šv. Atanasas, Bazilijus, Gregorijus iš Nisos, šv. Jonas Auksaburnis, šv. Ambrozijus, šv. Augustinas, šv. Jeronimas ir kiti.

Bazilijus daug kalbėjo apie nederlių, girtavimą ir aukštus nuosimčius, aiškiau sakant, apie tas blygybes, kurios prisideda prie padauginimo vargo.

Šv. Gregorijus iš Nisos įtikinėjo, kad negera ir net nežmoniška imti aukšti nuosimčiai. Gražiai kalba apie vargšų meilę: kad turtingasis į vargšą visuomet turįs žiūrėti su tikrojo

pasigailėjimo žvilgsniu.

V—XI š. Šiame amžiuje ir kalbėta ir rašyta labai daug įvairiais dalykais. Pirmoje eilėje pasirodė raštų, kuriuose kalbama apie uždavinius bei pareigas karaliaus, kareivių ir t. t. Kareiviai ginklu ištikimai gina valstybę, o karalius rūpinasi visų savo piliečių gerove, žinoma, ir vargšų.

Pradedant VII šimtmečiu, plačiai rašoma apie įvairias socialinio bei visuomeninio gyvenimo klaidas. Ne tik vien kalbama apie visuomenėje pasitaikančias klaidas, bet taip pat paduodama ir receptai visoms tomis klaidoms pašalinti: piktuoms nuolankumu, girtavimą susilaikymu, skurdą artimo meile ir t. t. Iki XI šimtmečio ne tik rašyta, bet daug ir įvairių susirinkimų padaryta tikslu pakelti žmogaus moralę ir socialinį gyvenimą. Pradedant I ir baigiant XI šimtmečiu katalikų Bažnyčia rūpinosi ne tik dvasiniu, bet taip pat ir medžiaginiu žmonių gyvenimu.

(Bus daugiau)

Dėl žemės ūkio darbininkų trūkumo

Kaime reikalingi darbo inspektoriai

Tiesiog keista darosi, kai pasiskaitai apie nepaprastą žemės ūkio darbininkų trūkumą. Vadinasi, kaime trūksta, o mieste — bedarbių eilės.

Ar šis trūkumas kartais nėra per daug išpūstas? Zinau tokių faktų, kad ūkininkas, turėdamas 8 ha, užsirašė norįs 3 darbininkų, tikrumoj jam ir vieno nereikėjo. Tokių ūkininkų rasime ir daugiau.

O jei ir pasireiškia darbininkų trūkumas žemės ūkyje, kodėl negalime surasti tikrų priemonių šiam „badui“ pašalinti.

Žemės ūkio Rūmai duoda ūkininkams ir dvarininkams pašalpas pastatyti kumetynus. Kodėl negalėtų duoti pašalpas kumečiam, ūkio darbininkams, kad jie pasistatytų, galėtų įsigyti nuosavybę. Turėdami nuosavą pastogę, o šale kad ir mažą žemės sklypelį, jie jaustųsi savininkais, nebėgtų taip lengvai į miestą, dėl šv. Jurgio visa kumečio šeima nedrebėtų. Dabar kumetis vis dar laisvas, priklauso nuo kitų, jokia jo nuosavybė, nejud. turtas nesulaiko. Kaimo darbininkai veržiasi į miestus ne dėl linksmesnio gyvenimo, poniškesnių sąlygų, bet dėl kitų priežasčių. Tegul mūsų kaimo ūkininkas duoda darbininkui kiek geresnį maistą, nemaitina išvaryto pieno „skanėsišiais“, ne virtuvės jis miega su viščiukais ir ančiukais ant nešvarios pagalvės, glėbio šiaudų, tegu darbininkas ne 17—20 valandų į parą dirba, tegu tarno taip nekolioja, negirtauja, o svarbiausia kaimo darbininkas tebūnie apdraustas ir ligoje ir nelaimėje kaip ir miestų darbininkai, tuomet ūkio darbininkų kaime bus perteklius. Tiesa, yra ir įvairių darbininkų, tačiau nusiminti dėl jų nėra reikalo. Juos galima dar pataisyti. Mūsų darbininkai, gyvenant pasieniuose

labai veržiasi į Latviją ir kitur. Ne dėl mažo patriotiškumo jie Lietuvą apleidžia, bet tik todėl, kad ten ūkio darbininkui geresnės sąlygos yra sudarytos.

Skaitome, kad miesto darbininkams yra ramovės, skaityklos, klubai, organizacijos, kaimo darbininkams ligi šiol dar nieko panašaus neduota. Jie — palaidi minia, tad mažai kas su jais ir skaitosi. Ir nieko nuostabaus, kad kaimo darbininkų tarpe pasitaiko įvairių nenormalumų.

Daug šviesos įneštų į kaimo darbininkų gyvenimą ir darbo inspektorių vizitai. Jei galima tikrinti imonių darbininkų darbo sąlygas, kodėl nebūtų galima pradėti tokiu pat uolumu imtis rūpintis ir kaimo darbininkų padėtimi. Kaimo darbininko būklę reikia būtinai kaip nors imti pagerinti, kitaip — dažni posėdžiai, įvairūs surašinėjimai, įstaigų žygiai dėl trūkumo darbininkų bus tik laiko gaišinimas.

Stasė Marozaitė

Viljampoliečiams kirpyklose papiginimas

Vasario 4 d. Viljampolės skyrius turėjo narių susirinkimą. Po pasikaitos „Charakterio ugdymas“, buvo svarstomi organizaciniai reikalai. Nutarta tuoju išgyti viešai. Nariai tuoju suaukojo apie 20 litų.

Valdybos rūpestiu skyriaus nariams išrūpintas kirpyklose skutimas ir kirpimas plaukų papigintai. Darbininkai, kiek tenka patirti, susidomėję darbininkų rekolekcijomis, kurios įvyks vasario mėn. 29 d. ir kovo 1 dienomis ir rengiasi jose gausiai dalyvauti.

Skyriaus dvasios vadas pranešė apie pavasarį Vilniuje įvyksiantį darbininkų suvažiavimą.

Kadesų Centro choras

sekmingai koncertavo Žaliakalnio skyriaus metinė šventei ir iš publikos susilaukė gana malonaus sutikimo.

KaDeSu Frontas

Suvažiavimas artėja

Primename skyriams apie besitartinantį suvažiavimą Vilniuje. Suvažiavimas jau galutinai nutarta šaukti Vilniuje gegužės mėn. Jis bus tikrai gausus, įdomus ir gyvas, jeigu jau nuo dabar skyriai pradės ruoštis.

Skyrių valdybos turi per kiekvien-

ną susirinkim. apie suvažiavimą priminti: suvažiavimo laikas, taupymas pinigų kellonei, keltinį darbininkų reikalai suvažiavime ir t. t. Nuolat veskime propagandą dėl suvažiavimo. Skyriai tuojau gaus smulkia instrukciją apie suvažiavimą.

Jie pavyzdys visoms organizacijoms

Garliava. Nors jaunas Garliavos skyrius, bet šiais metais pradeda gražiai veikti. Vasario mėn. 4 d. skyrius surengė vakarą. Dabar jau taip įprasta, kad retas vakaras praeina be girtų peštynių, taip būdavo dažniausiai ir Garliavoje, bet šį kartą visus nustebino krikščionys darbininkai, surengdami pavyzdinę vakarą. Ne tik, kad

nebuvo jokių nesusipratimų ir vakaras praėjo tikrai pavyzdinai, bet ir programa ir pavyzdimas buvo puikus. Vakarui grojo Kr. D. S-gos centrinė kapela, kurį visus sužavėjo ir vakarui pasibaigus būtinai turėjo dar nors porą valandų pagroti čia vykusiame vienoje šauniose vestuvėse.

Rėkolekcijos darbininkams

Gavėnios metu — (vasario 29 d., kovo 1 ir 2 d.) darbininkams įgulos bažnyčioje rengiamos rekolekcijos. Ves žymus pamokslininkas kun. Andziulis M. I. C. Bus specialiai pritaikytos konferencijos. Laikas labai patogus — 19 val. (7 val. vakare). Kiekvieno pareiga ne tik pačiam jose dalyvauti, bet ir kitus paraginti. Iš visų Kauno priemiesčių ir dar-

bavičių suplaukime, kaip jūra tą vakarą pagyventi rimties nuotaikoj, persvarstyti savo dvasios gyvenimo kelius. Bus galima paduoti įvairus klausimus raštu, kuriems bus specialios klausimų dėžutės. Nepamirškime reikšmingos mūsų gyvenimui datos — vasario 29, kovo 1 ir 2 d. 19 val.!

Jaunieji gražiai dirba

Aleksotas. Čia gražiai veikia jaunimo grandis. Ji tvarkosi visai savarankiškai ir patį jaunimą rūpinasi visu savo organizaciniu susitvarkymu. Veikia krepšinio ir kitos komandos. Jaunimas turi sau būstinę parapjos salėje, kurion tris kartus per savaitę vakarais susirenka.

Paskutiniam įvykuiam susirinkime buvo atsisveikinta su Grandies pirmininku draugu Mozūru, kuris išvyko Vilniun ir vėliau išleina kariuomenėn. Atsisveikinimo kalbas pasakė: K. Majauskas ir J. Kubiliškaitė, linkėdami jam vėl grįžti dirb-

ti su jaunaisiais darbininkais. Atsisveikinimas buvo tikrai nuoširdus ir darbinikiškas.

Dabar grandies valdybą sudaro: S. Rutkauskas, A. Liškauskas, J. Jurgelaitis, Br. Urbonavičius ir K. Majauskas.

Vasario mėn. 16 d. skyrius šaukia susirinkimą su įdomia programa. Susirinkimas bus skirtas vasario 16 d. paminėti.

(„Darbininkas“, berods, pas jus mažiau aktyvumo rado, kodėl šiais metais apsilaidote? Red.).

Dainose paskandinome savo vargus

Prienai. Vasario 4 d. L. Kr. D. Prienu skyriaus Jaunųjų Grandis suruošė užgavėnių pasilinksminimą. Buvo suvaidinta Pikuolio „Išnuomojamas kambarys“ 2 v. komedija. Visą vakaro programą dar pajavairino akordeonistas J. Bertašius iš

Kauno su savo draugu. Po vakaro įvyko draugiška narių arbatėlė. Jokie dalyvavo ir vietos rėmėjai inteligentai. Nuotaika buvo visų gyva. Dainos visą laiką skambėjo pačių darbininkų išpuoštame vakarienos kambary.

Šoferis sėkmingai pirmininkauja

Kražiai. Gruodžio mėn. 3 dieną įsikūręs L. K. Darbininkų Sąjungos Skyrius gražiai organizuojasi ir dirba. Per trumpą laiką įsteigė darbo biurą, kuria vietos savišalpos kasa, tiria sąlygas kooperatyvui, surengė

keletą susirinkimų, vasario mėn. 4 diena buvo reprezentacinis vakaras: vaidino operetę „Kuprotas Oželis“. Skyriaus pirmininku yra šoferis Stasys Andriejauskis.

Alytaus darbininkai atbunda

Alytus. Pereitais metais dėl įvairių priežasčių krikščionių darbininkų skyriaus veikla buvo silpna. Šiais metais atbusta. Sausio mėnesyje įvyko net du skyriaus susirinkimai, įsteigta savišalpos kasa. Sausio 28 d. įvyko steigiamasis moterų darbininkų ir tarnaičių sekcijos susirinkimas. Susirinkusių

buvo tiek daug, kad kai kurios į salę netilpo. Išrinkta sekcijos valdyba, kuri pareiškė norą dirbti visomis pajėgomis darbininkų moterų geresniai padėčiai sukurti.

Naujosios kovotojoms linkime sėkmingo darbo, nepalaužiamos valios.

J. Kaza.

Energingi petrašiūniečiai

Petrašiūnai. Vasario 4 d. skyrius sušaukė susirinkimą. Labai gražiai išpildė savo įgėdomis pulkiai sukurtą meno dalį. Petrašiūnų skyriaus valdyba ir nemažas skaičius vyrų rodo didelį sumanumą ir darbštumą. Programoje meno dalį visuomet skoningai sukuria ir energingai išpildo. Jau ir Kaunas praėjusiais metais turėjo laimės pasigrožėti gražia operete, vaizduojančia darbštumą ir kultūrinį susipratimą.

Skyrius domisi įvairiausiais dalykavęs ir St. S.

Kaunas — Žaliakalnis

Vasario mėn. 4 d. čia įvyko K. D. S. skyriaus metinė šventė, kuri pavyko tikrai puikiai. 11 val. visi nariai su vėliava dalyvavo pamaldose. Po pamaldų visi nužygavo į salę, kur įvyko gausus susirinkimas. Susirinkimam atsilankė J. E. Vysk. Matulionis, dek. Kapočius ir kitų skyrių atstovai. Pasakyta daug svei-

kinimo kalbų. Skyriaus narys Juozas Stankelis pakeltas garbės nariu. 18 val. buvo išpildyta meno dalis ir įvyko pasilinksminimas. Tikrai graži buvo meno dalis. Centrinis choras sudainavo kelias daineles. Suvaidinta monologai, pasakyta eilių, padainuota solo ir kita. Pašokta tautiškų šokių.

Estijos žvejai šiomis dienomis pagavo daug žuvies

Viena idėja gali išstumti kitą, bet laisvės — niekas (Ludv. Berne).

MOTERIMS - DARBININKĖMS

Vaikai žaisdami turi dirbti

Žaislas vaikui reikalingas, kaip kasdienė duona, tik, žinoma, reikalinga parinkti naudingus žaislus, pagal vaikų amžių. Žaislai, kurie tik penkių metų vaikui, netiks vaikui dešimties metų. Yra žaislų, kurie tinka arba berniukams arba mergaitėms, pav.: lėlė netiks berniukui, arkllys — mergaitėi.

Gal dažna mūsų pagalvos, kad prasimanymas, bet įsigilinus į vaikų psichologiją, mes pačios prisipažinsime, kad teigiamas pagristas. Mergaitė iš prigimties yra daugiau linkusi į šeimos gyvenimą ir nesunku pastebėti, kad mergaitės mieliau žaidžia su lėlėmis, negu su arkliais. Keltos mergaitės susirinkusios visuomet žaidžia „selma“. — Aš būsiu mamytė, tu būsi mano dukta, Onutė bus mūsų tarnaitė, o lėlės bus tavo sesutės, — aiškina Marytė savo draugėms.

Kodėl ji nepasilima sau kapitono rolės, o savo drauges ir lėles kodėl nepaskiria kareiviais? Todėl, kad pas mergaitę motinystė yra jau įgimta.

Motinos pareiga — ugdyti tą Jos jauną ir ji tobulinti.

Tam labai naudinga pirkti mergaitėms lėles ir visokius ruošos žaislus: puodukus, lėkšteles, stalielį, kėdeles, žodžiu, kas reikalinga virtuvei ir kambariams. Mergaitė nuo mažens įpranta prie ruošos ir tvarkos. Reikia užleisti jai nors mažą kempelį kambaryje, kur ji galėtų pasidaryti savo lėlėms kambarius. Be to, mergaitę reikia pamokyti, kaip lėlėms drabužėlius siūti, staltieses savo stalui išsiūvinėti.

Tokį auklėjimo pagrindą gavusi, mergaitė bus pavyzdinga žmona ir gera motina.

Berniukams reikia ugdyti savistovumo ir patrijotiškumo jausmus. Tam irgi yra visokių žaislų. Arkliai, šautuvai, kardai, piūkleliai, plaktukai ir kt. Vaikas, turėdamas piūkleliuką ir plaktuką, noriai paslėmęs lentelę piauštis ją, dirbs visokius žaisliukus, rėmelius ir pan. Toks žaidimas pratina jį prie darbo ir ruošia jį atečiai. Vaikui už padarytą žaisliuką reikia sumokėti. Pinigus, kuriuos jis gauna už darbą, būtina reiklia taupyti. Vaikui reikia išaiškinti, kad už didesnę sumą pinigų galima nupirkti geresni naudingesni daiktą, negu saldaisius arba kitas menkniekis. Taip vaikas nuo mažens pratinamas prie taupumo, darbštumo ir savistovumo. Tokį vyrą, aš manau, kiekviena iš mūsų norėtų turėti.

Tačiau žaislų yra nenaudingų: visokios guminės lėlės, popieriniai paveikslai ir kt. **Mažiems vaikams negalima duoti knygų, nes vaikas paaukęs gali nustoti jom domėjysis.**

Knyga mokinių turėtų būti šventas

daiktas. Tada jis noriai mokysis ir laikys ją tvarkoje, kas teigiamai veikia į jo būdą. Taip pat mažiems vaikams negalima duoti aštrių daiktų, nes dažnai gali įvykti nelaimė, be to, vaikas iš tokių daiktų neturi naudos.

Žaislas vaikui turi būti įrankis darbui.

Ar tai piūklelis, ar arklukas, ar lėlė. Su piūkleliu jis gali pliaustyti, su arkluku važinėti, „šerti“, ganyti ir t.t. Lėlė yra tam, kad mergaitė turėtų kam drabužėlius siūti. Ją aprenkti, ją nurenkti ir t.t. Žodžiu, vaikai žaisdami turi dirbti.

Motinos protingai elgsis, jei žais su vaikais drauge.

Žaidime motina gali visuomet vaikui paaiškinti to ar kito žaislo prasmę, nes paprastai vaikai visuomet iškraipo žaislo reikšmę. Motinos prižiūrimas, vaikas tos klaidos nepadarys. Reikia žinoti, kad vaikui neleistina visą laiką žaisti.

Jis turi turėti ir savo pareigas. Pav., kasdieną sutvarkyti stalą. Tuo vaikai įpranta jausti pareigos jausmą, kas suaugusiam labai reikalinga. Žmogus be pareigos jausmo — gyvas lavonas.

Tarnaičių reikalai

Ponios susidomėjo tarnaitėmis. — Tarnaitėms darbo knygutės. — Duoti poilsui laiko

Pilietis valstybėje yra globojamas ir ginamas įvairių įstatymų.

Paskutiniu metu, plintant Lietuvoje pramonei ir augant darbininkų masei, valstybė išleido daug įstatymų tvarkančių ir normuojančių darbininkų gyvenimą. Įkurti ir Darbo Rūmai, kurie specialiai turi rūpintis darbininkų reikalais.

Yra dalis darbininkų, kurie netelpa į dirbančiųjų eiles ir dar nėra įstatymų apsaugos apimti. Tai kiemsargiai ir tarnaitės. Apie kiemsargius spaudoje jau daug buvo rašyta. Čia tenka keltą žodžių išsirtati apie tarnaites.

Tarnaičių skaičius vien Kaune gana didelis. Jei kiemsargių mes skaitome šimtais, tai tarnaitės teks skaityti tūkstančiais, nes vienam name, kurį aptarnauja vienas kiemsargis yra kartais per 20 tarnaičių. Ir ši dirbančiųjų piliečių dalis dar su išsiilgimu laukia jų reikalų su normuojančio samdos įstatymo.

Savo reikalo geresniam apgynimui jos yra susiorganizavusios į Šv. Zitos draugiją ir K. D. S-gos Tarnaičių sekciją, kurios rūpinasi jų reikalais. Iš jų pareiškimų ir privačių pasisakymų, paaiškėja, kad jų gyvenimo sąlygos tikrai sunkios ir ne normalios. Atrodytų, kad tai yra per didelis skundas, bet ir taip yra.

Praėjusią savaitę Lietuvių

Moteryų Klubo Valdyba sušaukė specialų susirinkimą, kuriame buvo svarstomas tarnaičių klausimas. Jame dalyvavo daug ponių, Klubo narių ir buvo pakviesti L. K. D. S-gos, Šv. Zitos ir Darbo Biržos atstovai. Platų pranešimą padarė p. Starkienė, kilo tikrai gyvos diskusijos, kurios parodė, koks yra painus ir kartu jau pribrendęs tarnaičių klausimas.

Buvo nusiskusta, kad:

1) Tarnaitės yra daugumoje nepasiruošusios savo sunkioms pareigoms,

2) Tarnaitėms trūksta sąžiningumo, kurį galima pavadinti svetimto turto negerbimu.

3) Joms esa trūksta mandagumo ir kruopštumo. Atėjusios iš kaimų, jos negali suprasti, jei ponias reikalauja švaros, švelnumo ir mandagumo.

4) Joms trūksta darbo meilės ir savos profesijos pamėgimo. Daugumas jų nors ir gerai apmokamos, pavusios proga, mieliau eina į fabriką dirbti, negu pasilieka tarnauti.

Reikia pasakyti, kad čia suminėti trūkumai negalima užginčyti.

Bet už tai anaipol negalima kaltinti pačių tarnaičių. Didesnė dalis kaltės, turbūt, teks toms susidariusioms aplinkybėms, kurioje dabar gyvena tar-

Ir kodėl nesidžiaugti, jei manasis ištikimas man

Iš tarnaičių gyvenimo

TARNAITĖS NUSISKUNDZIA, kad daugumas, ypač kitataučių, joms sekmadieniais neleidžia į bažnyčią, nors laiko užtektų. Po pietų leidžia išeiti, bet prieš piet — ne. Tarnaitės tuo labai nepatenkintos.

Pasakojama, kad kai kurios tarnaitės tardamosios su ponomis teiraujasi, kiek šeimoje yra vaikų. Sužinojusios esant gausiai šeimai, visai atsisako tarnauti pas šeiminingą. Iš vienos pusės tai yra didelė tarnaičių klaida, iš antros gi — aiškus perspėjimas ponoms, kad savo vaikams neleisti niekinti ir skriausti tarnaitės, kaip dažnai pasitaiko.

DARBO BIRŽOJ yra gana daug tarnaičių pareik. laviimų, bet pasiūlymu maza. Šiuo laiku darbo biržoj vis daugiau įregistruoja sąžiningu ir geru tarnaičių.

REIKALAUJA GERŲ TARNAIČIŲ MOKANČIŲ VIRTŲ

Paskutiniu laiku KDS Kauno skyriai gavo keltą paraiškavimų gerų, mokančių varti tarnaičių. Šiuo metu tokių tarnaičių jaušama trūkumas. Tas vercia atimčiau suku susirūpinti tarnaičių profesin u paruošimu.

naitės.

Tarnaičių geresniam paruošimui buvo p. Starkienės pasiūlytos šios priemonės:

1) Įsteigti specialias tarnaitės profesinės mokyklas, kuri paruoštų tarnaites ne tik virtuvės darbui, bet ir išmokytų jas mandagumo, savo profesijos darbo meilės. Apskritai, vispusiškai parengtų atsakingoms tarnaitės pareigoms.

2) Geros šeimos turėtų specialiai kreipti dėmesį į tarnaičių paruošimą. Toji šeima būtų, anot pranešėjos, geriausia mokykla, nes čia tarnaitės praktiškai būtų paruošiamos savam darbui.

3) Įvesti tarnaitėms darbo knygutes.

4) Organizacijos, kurios rūpinasi tarnaitėmis turėtų daugiau kreipti dėmesį į jos auklėjimą ir sąžiningumo pakėlimą. Savo darbe organizacijos turėtų bendrauti su darbdavėmis.

5) Nustatyti tarnaitėms darbo dienos tvarką, kad būtų pakankamo laiko poilsui ir duoti tarnaitėms sekmadienį laiku atlikti religines praktikas.

Reikia pasidžiaugti, kad toks opus tarnaičių klausimas randa vietos ir ponių susirinkimuose ir yra svarstomas vispusiškai.

R. L.

Svečiuose pas „ugnies žirgo“ raitelius

— O dabar kiek reikia vargti. Kiti pavydi, kad mes bent prisivažinėjame. Tepamėgintų mėnesį — atsižadėtų to malonumo. Pirmas 3 dienas jaustųsi visas, kaip nesavas.

— Už tai gal uždirbate?

— Koks čia uždarbis! Viskas brangsta, o atlyginimas tas pats. Tiesa, svetur karas, be to, Vilniaus reikalai. Su visais atsisakitymais išpuola maždaug 4 lt. 60 c. dieniai. Dar mokama premija nuo kilometrų. Už tūkstantį km. — 12 lt. Butas, kuras, šviesa — savo. Tik drabužius gauname.

— Padieniai laimingesni. Jie gali gauti 140 lt. algos ir ligonių kasai priklauso. O mes, etatiniai, tik 120 Lt ir jokios ligonių kasos nežinome. Mano žmona guli ligoninėje. 160 Lt ir mokėk.

— Dirbti tenka 18—20 val. paroj. Kartais tik 3 val. poilsio, o kartais ir to nėra. Šiandien, pavyzdžiui, nuo 12 val. nakties važiuojame, o kada būsime vietoje?

— 8 val. vakaro.

— Ačiū, jei pasiseks.

— Su maistu ką darote?

— Ką iš namų išidedame, tą ir kertame. Poilsio namuose gauname atsikvėpti, valgi pasigaminti. Ne retai ir vieno karto užkasti pakanka visai dienai. Matote, kaip mes sudžiūvę. Retas iš mūsų gerai atrodo.

— O kur atsakomybė? Geriau būtų malkas pauti. Ir mažiau pavojinga gyvybei. Kartą nepajutau, kaip iš bevažiujančio traukinio ratų išlindau ir atsėdau ant žemės. Šitokiai tarnybai ir 300 lt. alga būtų per maža.

Tuo tarpu išoko į vidų konduktorius iš kito traukinio — konduktorius „nepraustaburnis“. Jis davė laisvę savo netašytam liežuviui. Jam išėjus, likusieji padarė išvadą:

— Tarnyba jam nerūpi. Užia visą naktį. Jei kas apskustų šoties viršininkui, tai žinotų likęs pažemintas išmininku. Tada kažin kaip jis paužtų. Nemo-ka žmogus gyventi.

— Duona burną išgadino, —

tariau ir aš, matydamas, kad jie tikri pareigos žmonės.

Prieš išvykstant vel atsirado vienas bendrakeleivis, išsėjęs „poilsio namuose“. Jis papasakojo laikraščių naujienų. Kilo įdomių ginčų.

Kelionei besibaigiant, padėkojau visiems už malonią draugystę. Buvo gaila palikti.

— Dabar žinosite, kaip konduktoriai dirba.

— Taip. Ir kaip jie gyvena. Mes, žmonės, perdaug vieni kitų nesuprantame, nes esame perdaug svetimi, vieni kitų nepažįstami. Ačiū už malonią progą pažinti geležinkeliečių gyvenimą.

Palikęs traukinį, skubėjau, nes 25 km. žiemos kelio pėsčiam — ne pyragai. Pašto vežimą pražiopsojau, tai dabar savo kojomis prakaito ligi sočiai. Nepasakosiu, kaip toliau buvo, nes tolimesnė nuotykinga kelionė su konduktorių gyvenimu neturi nieko bendro.

Pė. Em.

Gavėnios valgiai

Paduodu keletą gardžių, paprastų ir lengvai pagaminamų valgių.

Silkė troškinta su žirniais ir perlo kruopomis

Imti 6 silkes, ½ (pusę) kg žirnių, ¼ (ketvirtį) kg perlo kruopų, 2 svogūnus, pipirų ir lauro lapelių. Žirnius perrinkti, kad nebūtų pajudavusių ar šiaip pagadintų; išmirkyti šaltame vandenyje; kaj išmirksta nupilti tą vandenį, o užpilti kitu šaltu vandeniu ir virti iki minkštumo. Perlų kruopas taip pat užpylus šaltu vandeniu virti kol pradės minkštėti ir pasidarys košė. Tada žirnius ir perlus sumaišyti kartu. Dėti pipirų, lauro lapelių, smulkiai piauštytą svieste pakepintą svogūną ir druskos iki skonio. Pridėti gera šaukštą sviesto, arba 3 šaukštus alyvos. Jeigu pertiršta galima įpilti to skystimo, kuriame žirniai virė. Viską sudėjus išmaišyti. Silkes išmirkyti, išimti kaulus, sausai nušluostyti, apvolioti miltais ir kepti svieste ar alyvoje. Iškeptas silkes dėti į indą, kuriame yra žirniai su perlais, apdengti ir kelioms minutėms kišti į pečių patroškinti. Duodant į stalą žirnius su perlais dėti ant vidurjo pusblūdžio, o aplinkui

apdėti silkes. Grybų padažas duodamas atskirai.

Pupelės su pilku padažu

Imti: 500 gr paprastų pupelių, 100 gr sviesto ar alyvos, šaukštą miltų, ½ stiklinės saldžios grietinėlės, truputį druskos ir keletą lašų citrinos sulčių, arba acto esencijos. Pupelės perrinkti, kad nebūtų pajudavusių, išmirkyti šaltame vandenyje ir tame pačiame vandenyje virti. Baigiant virti vandenį nupilti, supilti grietinėlę, dėti sviesto ar alyvos, druskos iki skonio ir patroškinti. Tuo būdu paruoštas pupelės galima paduoti su troškintais kopūstais.

Padazas: šaukštą sviesto paspirginti su miltais, skaidyti su skystimu, kuriame pupelės virė, įlašinti keletą lašų citrinos sunkos ar acto, druskos, truputį cukraus, šaukštą grietinės ir dėl spalvos deginto cukraus. Taip paruoštą padažą užpilti ant pupelių arba paduoti atskirai.

PAKELĖ ATLYGINIMA

Miškų departamentas savo darbininkams dirbantiems malkų sandėliuose pakelė atlyginimą iki 6 litų dieniai.

Baisiosios Verduno dienos

„Jie čia nepraeis“. Katastrofa Douaumont forte. Didvyriškas Vaux gynimas — vienintelis Didžiojo karo istorijoje. Prancūzijos garbė apginta. 40 milijonų sviedinių.

Prancūzų karys Vaux'ų fronte prisitaikęs laukia priešo

Kryžiai ir kryžiai Verduno kapuose! Išties surinktų nežinomų karių kaulų krūvos! Baisios artillerijos sviedinių jėgos užverstos kareivių ir jų durtuvų tranšėjos! Vis tai balansas pačių didžiųjų kovų 1916 m. balandžio — birželio mėn. Kiekvienas turintis, kuris Verdune visas tas vietas iki šio karo pradžios galėjo lankyti, turėjo būti nūgautas to nepaprasto įspūdzio, kaip

šitoje vietoje atkakliai ir energingai buvo puolama ir kaip didvyriškai gynamasi arba atakuojama.

Sako, ne vienas prancūzų karys krisdamas sakydavęs, kad „jie (t. y. vokiečiai) čia nepraeis“.

Visas balandžio mėn., kuris pradeda antrąjį tų alinamųjų kovų perijodą, praeina su įnirtimu vedamose kautynėse abiem Maso (Meuse) upės krantais. Dažnai tos kovos prieina prie granatų, durtuvų.

Žmogus kovoja prieš žmogų.

Jei kur vokiečiai puola kurį kaimą, iš kiekvieno sklepo langelio pyškina kulkosvaidžiai.

Kairiojoje upės pusėje vokiečių taikinyis yra aukštuma 304. Puola jie čia daug kartų, bet nepavyksta. O prancūzai, po didelio artilerijos rengimo, atsiima prie „Negvyvojo Žmogaus“ savo apkasus. Pats vokiečių armijos vadas kronprincas, akivaizdoje tų čia vykstančių kautynių, įrašė į savo atsiminimus:

„Iš tikrųjų, mes buvome prieš drąsų ir pilną pasiaukojimo priešą“.

Nuostoliai, tiesa, buvo begaliniai. Prancūzai jau yra netekę 3000 karininkų ir 130.000 karių. Bet karys į kautynių lauką ėjo nesvyruodamas. Anot gen. Pétaino, tas

karys, atėjus reikalui, antžmogišku stoiceizmu ir savotišku fatalizmu žengė kautynių liniją savo likimo kryptimi ir visai negalvojo apie tai, kas jį ištiks.

O gegužės mėnesį, ypač kairiajame Maso krante, kur vokiečiai turėjo labai daug sunkiosios artilerijos ir daugiau municijos, prasidėjo masinis žudymas. Baisios kovos vis vyko dėl aukštumos 304 ir dėl „Negvyvojo Žmogaus“. Jaunutė pavasario žolė buvo čia sutremta į baisy purva, ištisi laukai sviedinių išrausti. Fronto anksai ėjo iš rankų į rankas. Kur buvo dar likę miško likučiai, ir tie patys buvo visai išdaužti. Bet gegužės 21 d. pasisekė kronprincaui, panaudojus šviežias jėgas, vėl paimti tas

dvi aukštumas. Dvi divizijos (56-ji ir 38-ji) čia grūmėsi dėl kiekvienos pėdos žemės.

Kovos vyksta tuo metu ir kitose upės pusėje. Gegužės 7 d. čia pradėjo penkios vokiečių divizijos savo didįjį puolimą. Bet prancūzai iš vokiečių belaisvių jau buvo apie šį planą sužinoję. Todėl jis vokiečiams buvo nelaimingas. Buvo planuota užimti Vaux ir Thiaumont fortus.

Aukos buvo labai didelės, bet tereno nieko nelaimėta.

Vokiečių nepasisekimą padidino dar viena baisi nelaimė (gegužės 8 d.), kuri ištiko 5-sios div. vieną pulką. Šis pulkas išsėjosi Douaumont forto požemiuose. forte, iš nuo pionierių įrankių užsidegusių raketų, ugnis persimetė į užsilikusius prancūzų sviedinių (155 mm) sandėlių. Sprogimas buvo nepaprastai baises; jis sujudino net visą forto dugną. Čia žuvo 650 kareivių, pats pulko vadas, du bataliono vadai, daug karininkų. Daug kareivių, panikos apimti, nebesiorietuodami situacijoje,

pamatę atbėgančius aprūkusius ir pajudusius karius iš kitų kazematų, palaikė juos priešais (negrtais).

Daug buvo sužeista, daug kareivių išėjo iš proto.

Prancūzai šitame fronte nutarė pereiti į ataką ir atsiimti Douaumont fortą. Siauram 1400 metrų fronteliui buvo skirta viena divizija su labai stipria 400 pabūklų artilerija. Artilerijos puolimas prasidėjo gegužės 17 d. Jis tęsėsi ne viena, ne dvi valandas, bet ištisas šeši dienas. Toji

artilėja kasdien išleisdavo po 1000 tonų sprogst. medžiagos į 60 ha plotą.

Douaumont forto sienos sudrebėjo. Aplink nebeliko jokių apkasų; bet koks priėjimas prie gynėjų ir net kai kurios bokštų vidaus eigos buvo suardytos. Gegužės 22 d. prasidėjo pranc. pėstininkų ataka. Prancūzams pavyksta užlipti ant forto viršaus. Du trečdaliai jo paviršiaus yra jų rankose, išibrauna jie net į kelių bokštų vidų. Bet pats fortas palieka vokiečių rankose. Iš viršaus į apačią (į fortą) kovojama ištisos 48 val. Visą gegužės 23 d. du prancūzų batalionai, giną forto paviršių, yra izoliuoti. Pasirodo,

baisi vokiečių artilerijos užtvieriamoji ugnis neprileidžia prieiti prie forto jokiems prancūzų rezervams.

Pagaliau prancūzai nebeatlaikė: kas iš gyvųjų beliko, turėjo nuo forto nušokti ar nušliaužti. Gegužės 24 d. popiet vokiečiai atsiima Douaumont. Nežmoniški buvo abiejų pusių nuostoliai. Antrasis prancūzų puolimas nepavyko!

Birželio 1 d. vokiečiai pradeda savo naują didelę ofensyvą. Pirmoji diena jiems yra gana laiminga. Į pietus nuo Douaumont guli Caillette miškelis, dėl kurio buvo per porą mėnesių tiek daug kraujo pralieta. Šį kartą jis paimamas su baisy ginklu, būtent, liepsnosvaidžiais. Šitie liepsnosvaidžiai,

lygiai kaip ir plieninis galvos šalmas, pirmą kartą plataus pritaikymo rado Verduno operacijose.

Vokiečiai pasiekia Chapitre ir Fumin miškelius. Jiems **atsidaro kelias į seniai siekiamą fortą Vaux.**

Birželio 2 d. vokiečiams pavyksta paimti to forto paviršių ir izoliuoti ten majoro Raynolio vadovaujamus gynėjus. Jų yra tik 500. Prancūzai dar smarkias atakas susijungti su Vaux gynėjais, bet nepasiseka. Prasi-deda baises forto atakavimas. Vakarais Raynalis šiaip taip palaiko ryši su kitais fortais prožektorių signalizacija. Kai ateina diena jis laikosi ištvermingai. Bet siunčia vieną pašto karvelį ir laukia pagalbos. Su

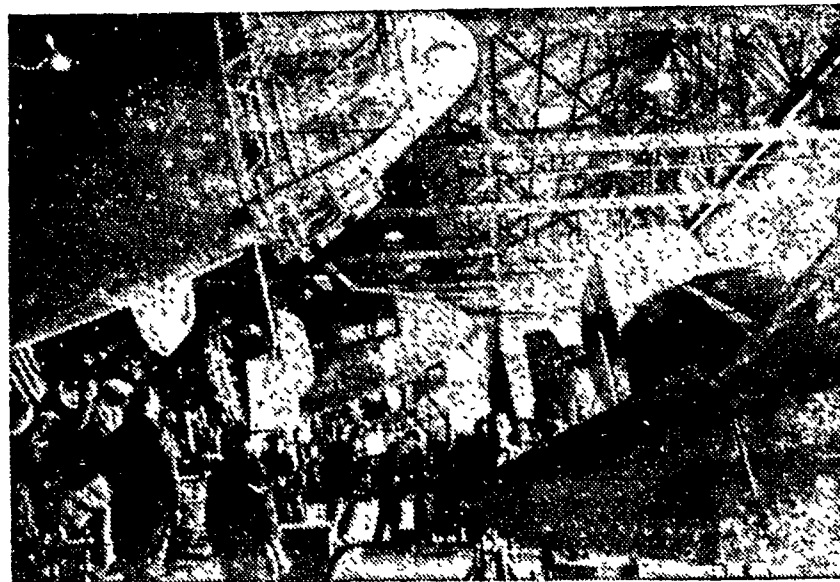
nepaprasta energija laikosi jis su gynėjais ir sužeistaisiais viduje.

Praeina norą dienų. Pagalba neateina. Jis siunčia dar vieną karvelį. Siunčia vėliau ir trečią. Vokiečiai puola baisesiausiai. Dabar jie nori būtinai tą fortą paimti, ypač atsimindami tą nemalonumą, kad prieš tris mėnesius buvo klaidingai pasauliui apie jo naėmimą pranešta. Raynalis tačiau laikosi iš paskutiniųjų. Bet atsiranda jam naujas priešas!

Forto šulinyje dėl nežinomų priežasčių išsenka vanduo.

Vadovs pradeda dalinti dienas tik po truputį purvino vandens. Karštis baises. Visus kankina todėl nepaprastas troškulis. Sveikieji dar laikosi, bet sužeistieji nebėgali išlaikyti. Jie prašo pasiduoti. Tačiau Raynalis dar ginasi. Jau, rodos, pasiseks vokiečiams su liepsnosvaidžiais įsiveržti. Ištisas forto koridorius jau vokiečių rankose. Nuo liepsnosvaidžių dūmų pajudę guli prancūzai... Bet štai vienas sužeistasis dar paspaudžia kulkosvaidį. Tankios šūvių serijos išdrasko vokiečiams krūtines. Raynalis dar laikosi. Bet jau vandens seniai nebėra. Dar siunčia jis paskutinį karvelį, bet tas žūva artilerijos orkane. Prancūzai bando vaduoti savuosius, bet nėra kaip.

Du pulkai bando prasiveržti, bet nėra vilties praeiti per vokiečių artilerijos ir kulkosvaidžių ugnį. Nivelle sudaro iš zua-vų ir marokiečių „**pasiaukojimo brigadą**“.

Prancūzų bombonešiai haigiami gaminti

Prancūzų žvalgų būrys per žiemos mišką slenka priešo link. Vakarų fronte, kaip praneša spauda, šiuo metu siaučia dideli šalčiai ir vietomis pūgos

Ji laukia nakties ir pradės pulti. Bet dar šturmo nepradėjusius pasitinka juos vienoje dauboje vokiečių artilerija, daug jų išmuša, o likusius prirakina prie žemės. Paskutinį kartą dar fortas Souville bando šviesos pagalba palaikyti ryši ir siunčia Raynaliui Joffro padėką. Bet artilerijos ugnis tokia baises, kad nė tos signalizacijos niekas nebemato. Pagaliau, kai jau beveik visi Raynolio karininkai sužeisti, jis pasiduoda. Po 7-nių dienų didvyriško gynimosi ir baisy troškulio kančių, Raynalis birželio 7-tos rytą iškelia baltą vėliavėlę.

Iš gen. von Gündell Raynalis sužino, kad Joffre jam davė garbės legiono komendanto titulą. Kronprincas palieka jam karda, o jis pareiškia:

— „Mus nugalėjo tik troškulys!“

Birželio mėn. antroje pusėje vokiečiai turėjo vietinių pasisekimų. Po didelių artilerijos paruošimų, buvo paimtas Thiaumont fortas ir kaimas Fleury. Bet forto Souville, kad ir didžiausiom aukom, niekaip nepasisekė paimti.

Vokiečių armija ėmė išvargti. Prasidėjusi prancūzų — anglų ofensyva Somės rajone ir Brusilovo prasilaūžimas austrų fronte turėjo neigiamos reikšmės vokiečių rezervų ir naujų jėgų pristatymui. Dar **liepos pradžioje vokiečiai ruošė vėl didelio masto puolimą,**

bet jis nepavyko. Teisingai rašo kronprincas savo memuaruose:

„Šiame „Verduno pragare“ net drąsiausia kariuomenė negalėjo ilgai išlaikyti savo moralinės jėgos reikiamoje aukštumoje. Psichologiniai dėsniai nustato žmonių galimumų ribas. Tai neigti — stygą pertempti...“ Bet ne kartą Verduno fronte buvo pareitos žmogaus psichinio galimumo ribos. Čia

buvo tokių epizodų ir scenų, kurios normaliais laikais neįsivaizduojamos.

Liepos mėn. 11 d. Falkenhayno įsakymu vokiečiai jau perėjo į „griežtą defensyvą“. Prancūzai paėmė jau iniciatyvą visai į savo rankas. Verdunas buvo atlaikytas! Rugpiūčio 29 d. vietoj Falkenhayno buvo paskirtas Hindenburgas ir Ludendorfas. Rugsėjo 2 d. jie davė pagaliau įsakymą galutinai sustabdyti Verduno puolimą, tačiau prancūzai jau dabar nebesustojė. Spalio 24 d. prancūzai atsiėmė Douaumont. Vienas 400 mm prancūzų mortyros sviedinys pramušė fortą ir sukėlė viduje sprogimą ir gaisrą. Lapkričio 2 d. jie atsiėmė Vaux, o gruodžio 15 d. nustūmė vokiečius į jų 1916 m. vasario mėn. 21 d. išieties padėtį.

Prancūzijos garbė buvo apginta.

Tai kaštavo prancūzams 362.000 žmonių. Vokiečiai turėjo nuostolių 336.831 kari.

(Šitie abiejų nuostoliai iki 1916. XII. 20). Maršalo Pétaino apskaičiavimas

vokiečiai išleido prie Verduno 21.700.000 sviedinių per 140 kautynių dienų (nuo 1916. II. 21), o prancūzai 20.000.000.

Vien dešinėje Maso pusėje kasdien išėina 93.000 artilerijos sviedinių. Vienas Douaumont fortas gavo 120.000 sviedinių smūgių, iš kurių 2000 sviedinių 270 mm arba didesnio kalibro. Bet kiek tās fortas buvo stiprus, galima matyti iš to, kad vienas forto 155 mm pabūklų bokštas gavo net du prancūzų 400 mm (40 centim.) sviedinių pataikymus. Tačiau jis buvo tiek mažai sugadintas, kad for-

Ką užsienis rašo apie lenkų priešvalstybinę veiklą Vilniuje

Pastaruoju metu ryšium su lenkų priešvalstybine veikla Vilniuje išleidytojai išleido spaudą, kurioje dėliojami dėsniai, kad lenkai vis dar neįsitraukę į valdymą toje valstybėje, kurią jie prisiglausti nuo karo siaubo ir kad jie sudaro netvarkingą elementą ir neramumą židiniui. Laikraščiu taip pat pabrėžiama, kad tu aspiracijų iniciatoriai yra iš įvairių Lenkijos sričių atbėgę lenkai inteligentai, kurie Vilnių nori padaryti lenkų sąmokslininkų centru. Laikraščiuose reikiama pasitenkinimas, kad Lietuva pagaliau ėmėsi žygių padaryti galą tokiam avantiūristų veikimui, ir kartu nurodoma, kad Lietuvos istaigos tenka nugalėti kai kurių sunkumų.

„Preussische Zeitung“, pabrėžiant „Lietuvos Aido“ straipsnį, atspausdino tokį savo komentarą: „Vilnius yra vienintelis didelis buvęs Lenkijos miestas, kuriame dar gali pasireikšti lenkų nacionalistų aktyvumas. Vokietijos ar Sovietų Sąjungos užimtose srityse dėl tų valstybių įsitaigų griežto nusistatymo tokios aspiracijos neįmanomos. Maža Lietuvos valstybė turi sunkumų apsisaugoti nuo lenkų požeminės veiklos. Vilnius pasidarė politinių lenkų avantiūristų centru, tu avantiūristų, kurie negyvena prabangiose Rumunijos kurortuose ar Prancūzijos apsaugoje.“

Labai džiugina faktas, kad Lietuva pagaliau ėmėsi žygių likviduoti lenkų sąmokslininkų organizaciją Lietuvos istaigos negali visados veikti taip, kaip jos norėtų, nes turi laikytis tam tikro atsargumo katalikų bažnyčios atžvilgiu. Tačiau įvairių aspiracijų iniciatoriai, kaip visados, yra katalikų dvasininkai kurie ne tik varo fanatišką propagandą, bet ir aktyviai dalyvauja sąmoksluose. Ypač žinoma, kad Vilniaus srities lenkai, prie kurių prisidėjo pabėgėliai iš visų Lenkijos sričių, turi didelę ginklų atsargą. Prieš kurį laiką Lietuvos vyriausybė, sekdamas vokiečių pavyzdžiu, patrasino mirties bausmę už ginklų laikymą. To įsakymo įgyvendini-

mas, esąs abejotinas, nes kalbama, kad lenkai, peledant kulkoms, dideli dalykai paslėpė. Taip, pavyzdžiui, buvo surengta eilė lai dotinių. Vokietijos kareiviai, kurie iš bažnyčių iškilmingai buvo vežami kapus, buvo ginklai, kuriuos norėta paslėpti.

Manoma ir tikima, kad Lietuvos pramonė, nūj be pasipulėjimo, turėtų būti sukurta, kaip kurtą dirbanti įmonė „branglial sum“ už per didelį šveštumą. Ponia Perleius, l. XII priėmė ispanų generolą Queipo de Llano.

Šiemet statys du cukraus fabrikus

Lietuvoje cukraus suvartojimas tiek padidėjo, jog dviejų fabriku gamybos cukraus jau neu tenka ypač dabar prisidėjus Vilniaus miestui ir jo srities. Kad ateinančiais metais nebūtų jau trūkas cukraus trūkumas, „Lietuvos Cukraus“ b-ve ryžtasi statyti ne vieną bet du cukraus fabrikus. Ketvirtas fabrikas, jei visos jo gamybos krašto viduje nebūtų galima suvartoti numato cukrų gaminti eks-

portui, nes yra vilčių gerai jį parduoti užsieny. Trečiasis fabrikas, kaip žinoma, bus statomas Panevėžy, o dėl vietos ketvirtajam dar nesitarta, bet dėl jo, kaip numatoma gali varžytis Kėdarniai ir Suvalkų sritis su Kaunu. Klausimas netrukus paaiškės. Su ūkininkais šiemet sutariama išauginti 250 000 tonų runkelių, iš kurių būtų galima gauti iki 40 mln. cukraus. (r)

Lenkai labai smarkiai geria

Ant armijos inspektorato rūmų beliko „honor i ojczyzna“. Gandų ir anekdotų tvanas. Restoranuose ir kavinėse linksma

niais. Jei eidamas gatve matai, palyginti, nemažai sveikų namų, tai vis dėlto taip nėra iš tikrųjų, nes pasirodo, kad daugelio jų tik fasadai likę sveiki. Pats namas — korys. Dabar jau daug kur pavojingi namų griuvėsiai pašalinti ir dar tebešalinami. Eidamas gatve, gali pamatyti, kai būrys vyrų, užkabine už rūsangandios namo sienos virves, ją verčia. Daug kur gatvės jau apvalytos, kai kuriomis linijomis vaikščioja tramvajai, kai kur, sako, ir

vandentiekis jau sutvarkytas. — O kaip vidaus gyvenimas? — Negalima norėti, kad tokioje aplinkoje ir vidaus gyvenimas būtų visiškai normalus, tačiau žmonės gyvena. Atrodo, kad vokiečiai labiau kišasi į tuos reikalus, kurie liečia ir juos pačius. Šiaip jau reikalus tvarko patys lenkai. Net policija palikta ta pati, su savo sena uniforma ir dideliais baltais ereliais kaklose. Matyt vaikščiojančių uniformuotų Rzezpospolitos karių, o vieną karininką teko matyti su visais laipsniais ir nef ordiniais. Įvairių pareigūnų taip pat daug yra lenkų, tačiau jie kalba abiem kalbomis. Užrašai taip pat palikti lenkiški. Tik viešosiose vietose, kur reikalinga vadovautis užrašais ir patlems vokiečiams, jie dviem kalbomis. — Kaip ekonominis gyvenimas? Kokia žmonių nuotaika?

— Tuojau po karo, sako, buvę labai sunku, bet dabar žmonės jau turi ką valgyti. Nuo N. Metų įvestos maisto kortelės. Pavalgyti galima gauti ir restoranuose. Kavinėse vakarais taip pat žmonių netrūksta. Lenkaitės šoka, linksminasi. Žinoma, pirmoje vietoje vokiečiai stengiasi aprūpinti savo kariuomenę, paskui eina Reicho vokiečiai; trečiaji vieta tenka lenkams, o ketvirtoji — žydams. Lenkas, nors ir toliau nustumtas, vis dėlto jis yra šia pusįstatymo ribos, o žydai — jau anapus.

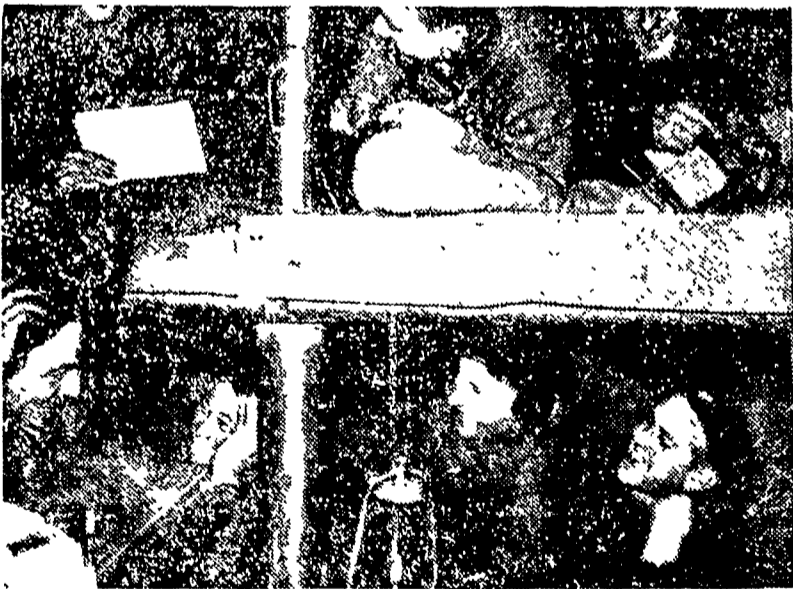
Yra ir lenkiški laikraščiai. Juos turi kiekvienas didesnis miestas. Kiek blogiau, kad žmonės neturi radijo aparatų. Kaip tik todėl čia gyvenama fantastiškaisiais gaudais. Pvz., pasakojama, kad Lietuvoje kiaušinis kaštuojas penki litai, o darbininkas prie medžių kirtimo taip pat uždirbas tik penkis litus. Dėl tikslesnės informacijos trūkumo čia labai didelė lenkų dalis gyvena iliuzijomis. Bet jau anekdotų, anekdotų... Šiandieninę Lenkiją būtų galima drąsiai pavadinti anek-

Malonu ir gera žiemą miške.

Ginklams žvangant ir mūzos netyli...

KĄ PRANCŪZAI RAŠO APIE KARIŲ LAIKRAŠTELĮ, KURIS SPAUSDINAMAS PIRMOSE FRONTO LINIJOSE

Prancūzų kareiviai fronto barake skaito savo pačių leidžiamą laikraštį.

— O mano eilėraštas? Viršila B mas nerviškai suka savo tankų ūsą. Jo mes taip ilgai buvome. Viršila B mas jaudinasi, kaip gimnazistas, ku iš laukia baigiamųjų egzaminų rezultatų. Aš sakyčiau kad užsiėmęs specialaus šventinio numerio tiražu eilinis Gėry lyg ir per daug didžiuoasi aiškia virininko sausjaud nimu. Pagaliau, keletą kartų ranka perbraukęs popierio lapą, eilinis Gėry pakelia savo malonų veidą:

— Jis labai geras tas jūsų eilėraštas, tan sta viršila... labai gerai, tik truputėlį per ilgas. Jeigu jūs jį nubrauk umėt padžią ir paskutinįjį posmą — kas visi kai nepakanktų jo vaizdinimui — mes tikriausiai galėsim jį išpausti į sekantį nume.

Viršila B linas yra sukalbamas. Ypač tiems jis atrodo labai sualbamas, kurie jį gerai pažįsta. Jis išbrauksias, ka tik reikės. Tuščia jį, jeigu Blokaus geležinė savogražiausių lapelių. Paskui jis pasta-

to milinės apikaklę ir žingsniuojas saugybos būso link. Taip, taip, kario amatas daug dekingesnis ir malonesnis už poeto erklėjų kelius...

Viršilos Blino kančiomis dalinasi beveik visa kuopa nuo tos valandos, kai pasirodė mūsų laikraštis. Atvirai kalbant, laukėme jo skeptiškai nusiteikę. Tas laikraštukas ir ne kaip atrodė: keturi blogo popieriaus lapai buvo taip blogai atspausdinti, kad geriausiomis pasaulio akimis tik du buvo išskaitomi. Bet tai, au prašy. Mūsų pastangas apvainikavo pasisekimas. Dabar mes galim pagalminti šimtą puikiausiai išskaitomų numerių o didžiosiomis ventėms net ir šešių puslapių, dargi su škičiais. Jų dvi spalvos tik truputį susilieja, ne daug. Kai dėl mūsų bendradarbių — jie puikiausi, kokius tik galima surinkti fronto apylinkėse. Mes visai nesigiriam.

Kuopa labai greitai susispietė apie savą laikraštį. Vieni prašo atspausdinti įvairius klausimus, ma-

čius nepasitenkinimus, reikalavimus (pasirodo, kai kurie nuo to dar neatprato). Kiti gėrasi vien tik matydami savo atspausdintą pavardę. Daugumas (o jie geriausi) paslapčiomis, per ilgus metus gromuliojo apysaką: tik vieną vienintelę, pribrendusią pagaliau ir kurią jie gali papasakoti draugams — jos neišjuoks, nors ir sentimentaliausia būtų. Arba tai buvo daina, gimusi dideliu džiaugsmu, gal sunkiai dirbant, gal sargybą einant.

Iš pradžių, nedrąsiai, paskui su didesniu pasitikėjimu autoriai nešė kupletus ir pasakas savo „redakcijos komiteto“ draugams kurie juos iš klausavo be išdidumo, bet ir neįostė! Juk reikėjo kai ką ir atmes-

Kartais likimas atsiunčia ir tikrą humoristą. Mes irgi tokį turime: smailaliėžuvis, įkyrus ir neįkandamas. Paryžiuje jis namų savininkas. Tai labai rimtas amatas. Dabar, kol jis užsiima žodelių žaismu, nuomininkai gali nemokėti nuorų, namai gali veltui laukti būtiniausių patal-

Elinis Gėry yra viskas drauge; laužytojas ir redakcijos sekretorius, redaktorius ir spausdintojas. Jo puikus skonis ir dar puikies rašysena jį dažnai iškia į šaltą ir tamsų kambarėlį, kai visa kuopa loša smuklėje kortomis ir jis rašo laikraštį nuo pirmos ligi paskutinės eilutės? Paskui dar ir atspausdina. Tai dviejų dienų vargas.

Turint galvoj tokias sąlygas, juk reikia atleisti už kelius rašybos išsišokimus ir už maniją perskelti skiemenį, kurio priebalsė gėdingai pūpsio kitos eilutės pradžioj.

Kaip ten bebūtų, mūsų laikraštis, kurio vardo nesakysiu, yra nepriklausomas ir visiškai nešališkas. Jis neša gerą nuotaiką dviems šimtm žmonių. Šimtas numerių po 3 franko mėnesiui, kuriuos išparduodame visus ir patenkinti suvedam biudžetą... (a)

AKCINĖ BENDROVĖ

„KUČINSKAS - PABEDINSKAI“

PLUNGĖJE

Gamina įvairių rūšių lininę ir medvilninę medžiagą

Reikalaukite visose krautuvėse. Kreipkite dėmesį į fabr. ženklą

KAUNO VAIZDAS ŽIEMA

Trys duobkasiai jau palaidojo 130.000 žmonių

Reportažas iš ten, kur ilsisi pusė milijono kauniečių

Šturplai aidi bažnyčios varpai, kai neša keturiais žibintais apstatytą karstą į kapus. Paskui ji seka ilgos nuliūdusių draugų minios. Taip panašios procesijos kasdien kartojasi... Visi čia būsim!

Tačiau pradėjus kalbą su duobkasiais ši mistika išrūksta...

— Klek per dieną iškasat duobių? — klausiu seną duobkasi, kuris jau daugiau nei dvidešimt metų tuo amatų verčiasi.

— Po dvi, tris kai kada ir daugiau.

— Klek gi gaunate už vienos duobės iškasimą ir užkasimą?

— Visai... Daugiausia 9 litus už vieną duobę. Kadanai kasame trys žmonės, tai po tris litus išėina...

— Ar būna dienų, kada nebetenka nė vienos kasti?

— O je! — susiraukia duobkasy. — Būna ir po daugiau dienų. Bepigu, kad kasdien tektų po 4—5 iškasti...

Nors ir seno duobkasio akys žiba, kada prieš jo akis šmėksterėja ilgos, gausios ir dažnos laido tuvių procesijos. Juk jis iš to duoną valgo...

— Tai išėina, kad nuolatinės algos negaunate?

— Ne. — O į ligonių kasą?

— Taip... Po 2—3 litus už duobę, — pabrėžia. — Tiesa, — tęsia toliau, — dargi turime ir antkapių pataisyti... Aišku, už antkapių taisymą kai kada gauname skyrium penkinę...

— Šalia mūsų senutė šlavinėja sniegą, rankioja nuorūkas.

— Ar ši senutė taip pat kapuose tarnauja.

— Taip. Gauna per mėnesį 30 litų ir dar skyrium už kapų tvarkymą, prižiūrėjimą kokį desėtką.

Duobkasiai nueina prie darbo. Besisukinėdamas po kapus ir bežiūrėdamas įvairius paminklus užkalbinu vieną seną moterėlę. Moterėlė stovi ties didžiule koplyčia, beveik mečetės formos pastatą, ir tyliai krutina lūpas, rožančių kalba.

— Bobute, ar kartais nežinau, kieno čia gi ta koplytėlė?

— E, kaip gi nežinosi. Juk tai mano geriausias draugės, ponaičiuk. Matot, visi žmonės tuo stebisi. O juk buvo paprasta sargienė, kaip aš... Ant vieno kiemo gyvenom... Nėkartą ir susipešdavom dėl vištų...

Nesinori ir tikėti. Pradedu senutę nuodugniau klausinėti. Pasirodo, kad pats vienas iš gražiausių Kaune antkapų yra pastatytas tikrai buvusiai sargienei.

— Kažin kaip Dievulis į tokia auką? Tai čia mat dukters dėka... Matal, ponaičiuk, ištekėjo jos dukutė už didele bagoto žydų kupčiaus. Girdėjau, kad apie dešimtį tūkstančių tas viskas kaštavo. Ateinu čia kas savaitę, pasimeldžiu, pasižiūriu ir atsėdus pamisliju, kad ir aš patį jau greitai atsigulsiu...

Pas kapų administracijos tarnautoją Juozą Siurvilą gavau informaciją. Pasirodo, kad 1933 m. palaidota 507, 1934 — 673, 1935 — 564, 1936 — 586, 1937 — 626, 1938 — 740, 1939 — 595 ir 1940 metais iki šiai dienai 74.

— Kasdien vidutiniškai laidojame apie pusantro žmogaus.

— Tai gi išėina, kad trys duobkasiai per nepriklausomybės metus palaidojo apie 130.000 Kauno piliečių.

— Taip. Mano manymu, — sako Juozas Siurvila, — iš viso čia yra palaidota apie pusė milijono kauniečių.

Išskalbėjus nuodugniau prieita ir prie kapų senumo. Pasirodė, kad tikslų žinių nėra, nes kai dar kauniečiai buvo laidojami miesto sode, kur dabar V. Teatras, tai čia buvo tankus miškas. Tada čia laidoavo tik pakaruoklius. Tačiau apytikrėmis žiniomis, šiems kapams šiemet sukanka 90 metų.

Kuriš yra pūnutimis antkapis, sunku pasakyti, kieno, atrodo, kad juo būtų almonas antkapis su gerai užsikusia medžine tvorele. Užrašas lenkiškas. Skamba šitaip: „Grižus iš Ukrainos čia miriau ir pirmoji atidaru šita kapynyn“. Tai kažkokia Ani Dunajovska, mirusi 1870 metais. Matyt, rusė.

Išeldamas dar užklausiu J. Siurvilą, kada gi šiuose kapuose neberas laisvos vietos duobi duobkasiui. Juk jau ir dabar, anot duobkasių, kur tik kastuvą smegsi, tai kaulai ir kaulai...

— Taip. Kaune jau seniai pilni. Petrašiūnuose jau užprkta naujiems kapams žemė apjuvta. Be reikla tik išplnuoti ir pašventinti. Tikimės, kad jau nuo atomandio pavasario persikelsime į naujus kapus. J. Jūr.

Vakarų fronte nuo didelių šalčių apšarmoje spygliuotų vielų tvoros at rodo kaip balti gėlynai.

Kariaujančių valstybių karo tarnyboj 155.000 šunų!

Prie gyvųjų priemonių, naudojamų ryšių tarnyboj kariuomenėj, reikia priskirti šunis, kuris prie žmogaus yra labiausiai prisirišęs. Senovės rašytojų užrašuose, knygose apie šunis randame daug žinių.

Jau Egipto paminklai iš 2000 m. prieš Kristų vaizduoja įvairių veislių, daugiausia kurtų, šunis. Taip pat įvairiuose paminkluose ir piešiniuose, kurie randami Asirijoje, Europoje ir Amerikoje, dažnai būna išpiešta šunų, vaizduojančių draugiškumą ir ištikimybę žmogui. Senovės graikų ir romėnų literatūroje labai dažnai mini šunis Homeras, kuris savo Odisejoje apdainuoja Odisejaus šunį.

Senovės Graikijoje šunes karo metu atlikdavo pasiuntinių pareigas, atnešdami žinias apie likimą apsuptų arba atskirtų kariuomenės dalių. Graikų miestuose šunes drauge su sargyba saugodavo miestų vartus ar kitas vietas nuo netikėtų užpuolimų. Romėnai po mūšio su teutonais, 101 m. Kristui gimus, dar turėjo pakelti smarkią kovą su teutonų šunimis, kurie saugojo savo šeiminių palapines ir turtą. Cezaris irgi dažnai mini germanų šunis. Ispanų karalius Pilypas V išleido įsakymą, kad kariuomenės maistui būtų seriami šunes, kurie sukūnėjosi prie pat Mont Filipo ir St. Etoli fortų, nes jie pirmi atkreipdavo dėmesį į priešų judesius ir tuo sugriaudavo pastarųjų planus. Italų tautos didvyris Garibaldi imdavo iš įvairių kalimų šunis, kuriuos vėliau su parištais raštais paleisdavo namo ir tuo būdu užmezgdavo ryšius su savo šalininkais.

Prancūzijos kalėjimuose ir dabar yra šunų, kurie gatvėse užuodžia kiekvieną pabėgusį kalinį, panašiai kaip amerikiečiai turėjo šunis pabėgusiems negrams — vergams sekti.

Per Paryžiaus apgulimą 1871 m. taip pat buvo daryti mėginimai pariaudoti ryšių reikalams šunis. Ballonu „General Fayt Farbe“ 1871 m. sausio 13 d. buvo iš Paryžiaus iš-

vežti 5 šunes drauge su jų savininku Hureliu į Saint Avit. Tie šunes per keliolika metų buvo lydėję raguočių transportus iš Normandijos į Paryžių, todėl kelius gerai žinojo. Iš Saint Avit šunes su parištais pranešimais buvo paleisti, tačiau per anksti pasikeilus tą faktą vienam prancūzų laikraščiui,

vokiečiai šaudė į visus pasirodantįs Paryžiaus apylinkėse šunis, ir visi šie šunes, matyt, žuvo, nes nė vienas jų negrįžo į miestą.

Anglijoje šunų auginimas ir dresiravimas iš senų laikų yra išplitęs ir šiandien ten dabar veikia 8 šunų dresiravimo mokyklos, kurios kas metal išleidžia apie 1000 puikiai išdresiruotų šunų karo tarnybai. Lygiai ir Vokietijoje šunų — ryšininkų auginimas pradėtas 1871 m., dabar jau gana aukštai pastatytas. Šveicarijoje yra laikoma pagarboje šuns — bernardino Baryz-Berna iškamša, kuris kalnuose yra suradęs ir iš mirties nagų išgelbėjęs 54 paklydusius alpinistus.

Pasaulinio karo metu šunes buvo naudojami ryšiams palaikyti su pirmomis fronto linijomis ir sargybomis, o taip pat jie buvo kinkomi į vežimėlius su amunicija, kuri buvo siunčiama pirmosioms linijoms ir sargyboms. Be to, šunes dar ieškodavo sužeistųjų, saugodavo, ar kas iš pasalų nesistartina. Kareivijai fronte šuo visada buvo geras bičiulis. Atsitikimų apie šunų dalyvavimą mažesniųjų dalių kautynėse gana daug yra žinoma prancūzų — vokiečių fronte. Juos karo metu dar naudojo: ištiesti telefono kabeliams ir net maistui.

Šuo 1 km. prabėga per 4 minutes, bet jis gali būti naudojamas tik mažėms atstumams. Beveik visų veislių šunes yra lengvai išdresiruojami ry-

šių tikslams.

Vokiečių kariuomenėje ryšių šunes buvo įvesti 1915 m. rudenį, kada prancūzams pasisekė, nušlavus ties Arras pirmutines sargybas, įsiveržti į jų apkasus. Nuo to laiko didesniam budrumui ir apsaugai į pirmutines fronto linijas vokiečiai įvedė šunis, kuriuos vėliau emė dresiruoti ryšių tarnybos funkcijoms vykdyti.

Pirmutinis ryšys per šunis buvo 1915 m. tarp Lassigny ir vyriausiosios linijos prie Chateaux les Essart (6 km).

Kautynėse prie Sommos (1916 m.), pirmą kartą ryšių šunes atsirado didesnėje kautynių ugnyje, o 1916 m. rugpjūčio 24 d. per šunų ryšius buvo išsaukti rezervai ir po smarkių kautynių prancūzai vėl atgavo svarbias Manrepas pozicijas.

Šuo „Lordas“, labai pasižymėjęs pasaulinio karo metu, buvo apdovanotas medaliais. Vokiečių karo kronikos aprašo daug šunų pasižymėjimo pavyzdžių.

Praktika parodė, kad ryšių šuo ramiu laiku kilometrą bėgdavo 7 minutes, o didesniųjų kautynių metu tik 4. Tai yra įrodymas, kad ryšių šunes taip pat dalyvauja bendrame nervų įtempime. Šuo yra gera ryšių priemonė ir todėl, kad jis, kaip mažesnis, geriau išvengia apšaudymų.

Pasaulinio karo pabaigoje prancūzų kariuonėje buvo 12.000 šunų, vokiečių 20.000 ir austrų — 14.000.

Dabar kariaujančios valstybės turi tiek karo tarnybos šunų: Vokietija apie 40.000, Anglija — 15.000, Prancūzija — 25.000, Rusija — 40.000, Suomija 10.000, Japonija 15.000 ir Kinija apie 10.000 karo tarnyboje šunų. Tai gi dabartiniuose karuose kariauja apie 155.000 šunų. (T. J.).

Trys Baltijos jūrų žvejai. Draugelis žvejų, kaip ir šie trys, nebegauda žuvų, bet žvejoja su vokiečių laivais jūrų minas

Žymus kairiųjų vadas apie save

Ispan jos kairiųjų įtakingas vadovas prof. Ovejero, kuris ypač buvo pasižymėjęs savo veikimu prieš Ispanijos karą, vėšal paskelbė savo atsidavimą kat. Bažnyčiai. Be kitko jis rašo: „Aš daugiau nebegalau priklausyti prie netikintųjų. Kaip kitados Tomas itikėjo savo rankomis palletes Kristaus žaizdas, taip šiandien, taip sakant, savosiomis rankomis mes galime paliesti krikščionybę padarytas žaizdas ir kaip Tomas tikėti į Kristų. Tiesa ilko parašyta kankinių krauju. Bažnyčios mokslas yra išganymas darbininkams, o taip pat ir visiems žmonėms. Darbas yra rankų malda. Ištaisais metais mano puikybė laikė mane toli nuo krikšč. etikos tiesų. Mes gyvenome katalikiškame krašte, pripildytame socialinio teisingumo alkio, bet mes nepažinome Bažnyčios ir jos mokslo. Dabar, kada aš tai pažįstu, tikiu. (KSB)

šingtone įvairių kraštų mokslo įstalgoms padovanojo 8 000 augalų įvairių rūšių. 258 rūšys, kaip praneša „Kipa“, teko sovietų mokslo akademijai Leningrade. Tai buvo lyg atsitėimamas už tą augalų rinkinį, kurį (400 arktikinių Uralo srities augalų) Leningradų akademija perėitą vasarą dovanojo kat. universitetui Vašingtone.

Amerikos studentai,

priklausą kat. studentų sąjungai, paskelbė rezolucijas, kuriose pasisako už konfesines mokyklas Konfesinė mokykla „labiausiai sugeba iškiepyti ir išplėsti pagarbos, teisingumo, artimo meilės ir religinės laisvės dvasią“. Toliau pasisakoma prieš tą sekularizmo dvasią, kurios taip žalingus padarinius pastebima Europoje. (KSB)

Argentinoje

kat. skautų brolija turi keletą tūkstančių narių. (KSB)

Katalikų ir sovietų universitetai pasikeltė mokslo rinkinius (KSB) Katalikų universitetas Va-

Eduardo Daladier

Eduardas Daladier

Saržas

Prancūzijos min. pirm. keliasi
5 val. Dirba nepaprastai daug,
tiek pat daug ir rūko. Jo mažoji
silpnybė – gero vyno butelis

darbo diena

nlomis pastabomis rašusiojo adresu. Nuo šio savo papročio Daladier negali susilaikyti net skaitydamas laikraščius — dažnai jo skaitytuose laikraščiuose galima rasti pastabų, kuriose smerkiami autoriai, nevisai švelniai pasielgę su prancūzų kalba.

Nuo pat ankstyvo ryto Daladier tenka atlaikyti tikrą antplūdį vizitierių ir pranešėjų. Ir su jais Daladier lygiai taip negailestingas, kaip ir su savo tiesioginiais bendradarbiais. Iš kiekvieno jis reikalauja tikslumo, veiklumo, aiškumo.

Labiau už viską Daladier nemėgsta žodžio „pasakoja“, — čia jis visuomet pertraukia kalbantį.

Daladier darbo diena, kaip taisyklė, tęsiasi 15 valandų ir jokios popietinės petraukos poilsiu vyriausybės galva nedaro. Vienintelę prabangą, kurią jis pripažįsta — pusryčiai. Daladier yra didelis gastronomas ir prancūzų vynu žinovas. Vienodą skonį su juo turi prancūzų laivyno vadas admiras Dar-

lanas. Kai admiras atvažiuoja į Paryžių, jis visuomet ateina į krašto gynybos ministeriją nešinas po pažastim bonką seno prancūzų vyno. Savo dvare Normandijoje admiras turi didelį rūši puikaus vyno.

Daladier pietauja vėlai ir pietų metu, vietoj ilsėtis, skaito jo mėgstamiausią poetą Mistralį ir imperatoriaus Marko Avreliaus „Aforizmus“. Šią pastarąją knygą jis primygtinai rekomenduoja skaityti visiems prancūzų armijos karininkams. Šiems iš viso sunku susilyginti su savo šefais — dabartinis vyriausias armijų vadas generolas Gamlėnas laikomas geriausiu Bergsono filosofijos žinovu.

Darbo metu Daladier be petraukos rūko. Anksčiau jis pats „sukdavo“ sau papirusus, bet dabar jis tam neturi laiko. Todėl visi jo kišenių pilni papirusų pakelių ir visose kambariuose, kuriuose jam tenka būti, yra papirusų atsargos.

A. G-tas

Hitleris sporto stadione sako savo paskutinįją kalbą. Lurja jis atsakė į Churchillio, Daladier ir Chamberlaino pareiškimus.

Elizabeta Elmerytė - šauniausia mergaitė Amerikoje

Ne dykai narsiausios mergaitės vardas buvo pripažintas Elizabetai Elmerytėi, kuri kaip mašinininkė tarnavo pas vieną New Yorko brangenybių pirklių: ji, taip sa-

kant, paguldė ant menčių du pavojingus banditus, ir tai ne jėga, o sumanumu, ir apsukrumu.

Tiedu plėšikai vieną popietę išsibrovė į to brangenybių pirklio kontorą kaip tik tuo metu, kai joje tebuvo tik viena p-lė Elmerytė; įmonės šefas kažkur trumpam buvo išėjęs, o buhalteris kelinta diena sirgo. Bet banditai žinojo netik tas smulkmenas, o ir tai, kad geležinės spintos raktas yra mašinininkės stalčio stalčiuje, nes vos įėję atkišo revolverius, pareikalavo geroju atiduoti raktą ir pridūrė:

— Panele, didelių ceremonijų nedarykite, nes ir mes sakom, kad tokia jauna mergužėlė nori gyventi. Taip, Elizabeta gyventi norėjo, dėl to jiniai raktą tuoj ir padavė. O banditai stipriai pririšo ją prie kėdės, į burną įvarė kamštį ir nuėjo į gretimąjį kambarį, prie spintos.

Lūpomis ji nuėmė nuo šakučių ragelį, išikando į dantis pieštuką ir su juo atrinko policijos telefono numerį. Po to trumpai pasakė, koks reikalas, pranešė adresą, vėl atgal padėjo ragelį, išikando kamštį ir ėmė vaidinti apalpusią.

Banditai, apsiruošę, po keleto minučių išėjo iš gretimąjo kambario ir, pamatę mergaitę nualpusią, ramiausiai išidėjo revolverius į kišenę. Perėję per kambarį, atidarė duris, ir...

...ir prieš save išvydo šešis policininkus su automatiniais revolveriais, kurių vamzdžiai žiūrėjo stačiai į juodu. Abu banditai taip nušėbo, kad atsipeikėjo tik tada, kai jiems ant rankų buvo uždėti pantičiai.

Gi Elizabeta Elmerytė už savo šaunų žygi per tą vieną dieną išgarsėjo visoje Amerikoje. Laikraščiai išidėjo jos fotografiją, o turtingasis juveliras padovanojo jai stambią sumą, be to, davė atostogų, kad po tokio išgyvenimo pasilsėtų.

Eduardas Daladier, prancūzų ministras pirmininkas, krašto gynybos ir užsienių reikalų ministras, paimęs į savo rankas vadovavimą karui, žinomas kaip retos energijos žmogus, nenuilstamas darbininkas. Jis keičias penktą valandą ryto, pusryčiauja labai kukliai — puoduką kavos su kruasanais — ir šeštą valandą išėina iš savo buto krašto gynybos ministerijoje. Pusryčiaudamas, Daladier keletą minučių skaito, tačiau ne laikraščius arba oficialius pranešimus, bet

16 amžiaus pamokslų rinkinį.

Eduardą Daladier, kuriame lyg ir sukūnyti visi pagrindiniai ideologiniai ir psichologiniai prancūzų radikalizmo bruožai, negalima laikyti pilnai tikinčiu žmogum. Skaitomus pamokslus jis vertina už nepaprastą jų stiliaus grožį ir kalbos grynumą. Ši senoji prancūzų literatūra tarnauja jam pavyzdžiu ir įkvėpimo šaltiniu jo pačio kalboms, kurios pasižymi savo trumpumu, ryškumu.

Ne be reikalo Daladier pradėjo savo karjerą licejaus dėstytoju. Jis pats labai aukštai vertina prancūzų kalbą ir lygiai tokius reikalavimus stato savo bendradarbiams ir valdininkams. Visus jam pristatomus dokumentus jis skaito labai atidžiai ne vien jų turiniu atžvilgiu. Vargas tam sekretoriui ar stenografistei, kurie savo rašiniuose nors truputį nusižengia griežtom prancūzų kalbos stiliaus taisyklėms ir raštų formai. Dokumentai tuojau grąžinami ištaisyti su atitinkamomis nemalo-

Anglijos darbininkai

kasyklų miestelyje Chopwell pareikalavo, kad Lenino ir Karolio Markso gatvės būtų pavadintos kokių nors garsių anglų vardais, be to, kad būtų išne. Iš darbininkų salės Lenino ir Markso paveikslai. Tokie darbininkų reikalavimai pasireiškė po pradžios karo tarp sovietų ir suomių. (KSB)

Melsdamasis už Suomiją

kard. Hinsley Londono katedroje atlaikė iškilmingas pamaldas, į kurias riai. Tarp atsilankiusiųjų buvo ir atsilankė Suomijos pasiuntinys Londone, kiti diplomatinio korpuso n. prof. Borenius, kuris net nėra katalikas. (KSB)

Iš Nemuno veža ledus į Kauno ledaunes

Didelis vokiečių aviacijos puolimas

Iš Berlyno vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša: „Vakaruose jokių ypatingų įvykių. Kaip jau specialiai buvo pranešta, vokiečių aviacija, vykdydama savo žvalgomąjį darbą ties Šiaurės jūra, vasario 3 d. puolė britų karo laivus ir ginkluotus arba konvojuose plaukusius prekybos laivus. Ne-

žiūrint stiprios priešaviacinių pabūklų ugnies, ir prieš naikinamųjų puolimo, ji nuskandino vieną minų ieškotoją, keturis patrolinius laivus ir devynis prekybinius garlaivius. Daug kitų ginkluotų prekybinių laivų buvo žymiai sužalota. Visi nuskandintieji prekybiniai laivai plaukė britų konvojų lydimi. Iš šio

skridimo negrįžo trys mūsų pačių lėktuvai. Pasitikėtinomis žiniomis, nuo sausio 21 d. ligi 31 d. dėl karo jūrose anglų, prancūzų ir neutralių valstybių prekybos laivynas neteko iš viso 145.603 tonų tonažo“.

— Miške netoli Dimitravos prie Palangos rastos dar nenustatytos asmenybės lavonas.

Malkų dienos Kaune. Per šalčius didžiausias kauniečių rūpestis, kaip gauti malkų.

Kas naujo tarptautinėje politikoje

Vasario 2 dieną Belgrade, Jugoslavijos sostinėje, prasidėjo Balkanų Santarvės konferencija; po poros dienų, vasario 4 d., ji pasibaigė. Galima sakyti, kad toji konferencija buvo svarbiausias įvykis praeitos savaitės Europos politikos gyvenime.

Balkanų Santarvė

Didžiajam karui pasibaigus Pietų — Rytų Europoje buvo dvi karą pralaimėjusios valstybės: Vengrija ir Bulgarija; iš jų buvo atimti nemaži žemės plotai, kuriuos buvo pasidalinusios kitos valstybės. Didžiausias dalis buvo tekusi Rumunijai — ji turėjo Transilvaniją, kuri prieš karą priklausė Vengrijai, ir Dobrudžą, kurią ji pasiėmė iš Bulgarijos. Dalį Vengrijos ir Bulgarijos žemių buvo gavusi Jugoslavija ir Graikija.

Ilgainiui tos dvi pralaimėjusios valstybės ėmė atkusti ir reikalauti, kad jų atimtos žemės būtų grąžintos; tie reikalavimai laimėjusias šalis skatino susiburti. 1934 metais ir buvo sudaryta vadinamoji Balkanų Santarvė, kurios tikrieji tikslai buvo neleisti, kad vengrai su bulgarais atgautų prarastąsias sritis. Prie tos Balkanų Santarvės priklausė Rumunija, Jugoslavija, Graikija ir Turkija.

Balkanų Santarvė buvo antras valstybių junginys, sudarytas tam, kad karą pralaimėjusios Vidurio Europos valstybės neatsiimtų iš laimėjusiųjų to, ką buvo praradusios; panašius tikslus turėjo ir Mažoji Santarvė, kuriai vadovavo Čekoslovakija. Kai Čekoslovakiją vokiečiai suskaldė, Mažoji Santarvė suiro; tada ir Balkanų Santarvė pasijuto priversta pasukti kitais keliais. Iš senojo kelio pasukti ji buvo priversta dėl to, kad Vidurio ir Pietų — Rytų Europoje išgalėjo Vokietija ir Italija, kurios ligi tol aiškiai palaikė Vengriją ir Bulgariją. Balkanų Santarvės valstybės aiškiai pamatė, kad joms darosi nebeapatogu ir pavojinga stoti prieš tų didžiųjų valstybių nusistatymus.

Balkanų valstybės keičia nusistatymą

Čekoslovakiją padalinus, anglai ir prancūzai Vidurio ir Pietų — Rytų Europoje neteko tos įtakos, kurią ligi tol turėjo; dėl to Balkanų šalys suskato prisitaikyti prie naujosios padėties.

Pirmutinė savo politiką pakeitė Jugoslavija. Ji pirmiau priklausė ir Mažajai Santarvei, kuri buvo aiškioje Prancūzijos įtakoje jos santykiai su Italija

buvo gana prasti. Prieš porą metų jugoslavai griebsi tvarkyti santykius su italais, o po to ir su vokiečiais. Dabar Jugoslavija ir Italija gyvena visiškai draugiškuose santykiuose. Susitarusi su Italija, Jugoslavija pagerino santykius ir su Vengrija, kuri, tiesa, nori iš Jugoslavijos kai kurių žemių, bet šiuo metu apie tai neužsimena.

Prastesni reikalai buvo su Rumunija. Iš jos vengrai reikalauja Transilvanijos, o bulgarai nori Dobrudžos. Nesutikdama tų žemių nė pėdos atiduoti, Rumunija visą laiką rėmėsi prancūzais ir anglais, kurie dar praeitais metais buvo jiems priza-dėję savo garantijas. Bet šiemet ir rumunams teko pakeisti savo politiką.

Vokietija, negalėdama jūromis atsigabenti sau reikalingų žaliavų, atsikreipė į Balkanų šalis, kuriose esama visokių gam-

tos turtų, — pirmoje eilėje javų ir naftos. Gi turtingiausias ir artimiausias iš tų šalių yra Rumunija. Nors anglai ir prancūzai rumunams siūlė kur kas geresnes sąlygas, tačiau rumunai nusprendė susitarti su vokiečiais, nes šie davė aiškiai suprasti, kad priešingu atsitikimu jie gali būti priversti jėga užsitikrinti savo interesus Rumunijoje. Rumunai gi matė, kad anglai su prancūzais reikalui ištikus vargiai ar atsiųstų jiems karinės pagalbos, o su vokiečiais susitardami jie netgi šį-tą pelnė — buvo garantuoti prieš vengrus: vokiečiams dabar rūpi, kad Balkanuose būtų ramu, kad jie tokiu būdu ramiai galėtų prekiauti su tomis šalimis. Dėl tos priežasties vokiečiai vengrams su bulgarais patarė nekelti sienų revizijos klausimo, vadinas, nereikalauti iš Rumunijos žemių, kurių jie yra netekę.

Konferencija

Šitas rumunų vokiečių susitarimas jau buvo padarytas, kai susirinko vadinamoji Balkanų Santarvės konferencija.

Į tą konferenciją visi sužiūro su nepaprastu susidomėjimu, nes gerai žinojo, kad dėl Balkanų eina arši kova tarp Vokietijos ir sąjungininkų; mat, anglai su prancūzais vistiek neat-sisako Balkanus palenkti į savo pusę, kad karui išsiplėtus jie stotų prieš Vokietiją. Viena iš Balkanų Santarvės valstybių, Turkija, yra anglų ir prancūzų sąjungininkė; buvo laukiama, kad ji šioje konferencijoje stengsis praversti anglams ir prancūzams palankią politiką.

Tačiau Turkija šitokio darbo nesinėmė, ir Balkanų Santarvės konferencija praėjo visiškai kitokioje dvasioje: Balkanų valstybės pasisakė, kad jos nenori

į karą įsivelti, o ryžtasi išlikti neutralios. Kad toks jų nusistatymas atrodytų tvirtesnis, jos pareiškė artumai bendradarbiaujančios su Italija. Be to, konferencijoje buvo parinktas noras, kad Balkanų valstybių tarpe vyrautų bendradarbiavimas ir sugyvenimas.

Kas bus toliau?

Po Belgrado konferencijos susidarė įspūdis, kad Balkanų taika kuriam laikui užtikrinta, nes Balkanų valstybės pasnyžo vienodai bendradarbiauti su abiem kariaujančiomis šalimis. Tačiau tokia padėtis vistiek nėra tik laikinė; kada nors — gal net netrukus — ji vistiek turės pasikeisti.

Ji gali pasikeisti tada, kai Italija nutars keisti savo politiką. Dabar ji tik laukia progos, kada galės iškelti kai kuriuos savo reikalavimus Anglijai ir Prancūzijai; jeigu toks lūkas ateitų, Balkanų valstybės vel tektų iš naujo peržiūrėti savo nusistatymą, nes kai kurios iš jų, sakysim, Turkija, yra su anglais ir prancūzais susirišusi sutartimi.

Bet gali būti ir kitų atsitikimų. Gali būti taip, kad Vokietija gali būti neatenkinta Balkanų valstybėmis, ir dėl to ji gali bandyti tas valstybes pamti didesnė savo politikos įtakon. Tada, galimas daktas, tos valstybės pasipriešintų, o joms į pagalbą ateitų sąjungininkai, kurie Art. Rytuose turi suorganizuotą savo kariuomenę, gen. Veigano vadovaujamą.

Taigi nors tam kartui Balkanų padėtis atrodo nusistojusi, tačiau reikia laukti, kad abi kariaujančios šalys tas valstybes veiks kaip įmanydamos; iš visko atrodo, kad pavasarį ir vokiečiai, ir sąjungininkai ketina pradėti didesnius karo veiksmus, todėl reikia laukti, kad Balkanų politikoje dar galės įvykti didelių permainų. Šiandien jau dabar atrodo, kad Balkanų valstybės stengsis kiek galėdamos išsilaikyti neįsivėlusios į karą; jeigu jau joms reikės įsivelti, tai tik tada, jeigu jos bus priverstos tai daryti ir kai pradės aiškėti, kieno pusėje gali būti pergalė.

Anglų parlamento narvs lanko Vakarų frontą

Dr. med. Al. M. Račkus

Sugedusiu oru nesinuodink!

„Regis iš buto niekur neišėjau, traukimo niekur nebuvo, langai dveji, plyšiai visur gerai užkamšyti, krosnis nuolat pleška, kambariai šilti lyg pirtyje, ir patys nesuprantame, kodėl vis slogomis sergame, vis krauksime ir visokios kvarabos vis mus slegia“ — tai gan dažnai girdimi aimanavimai. Čia tai ir visa nelaimė, kad žmonės žiemos metu būtų nevedina, sugedusiu oru nudijasi ir savo sveikatą silpnina.

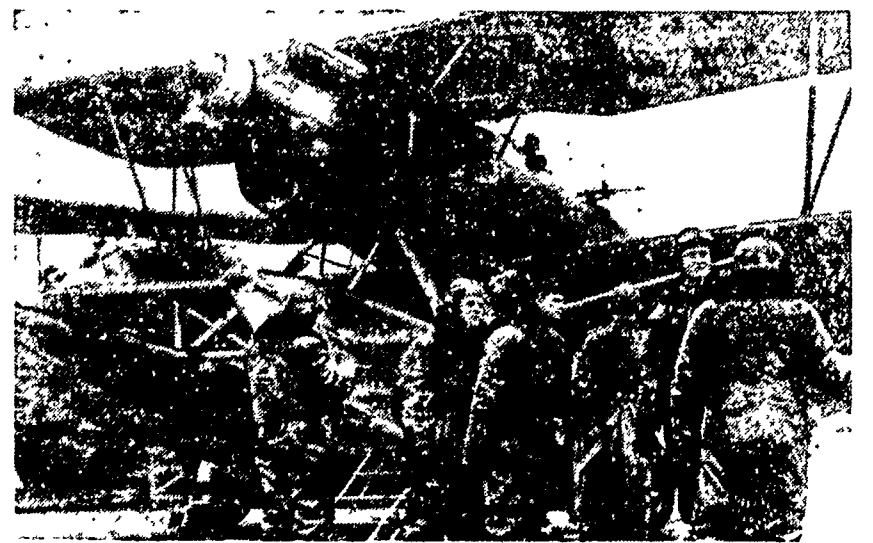
Tyras oras yra daug svarbiau gyvybės ir sveikatos palaikymui nei maistas, vanduo, ar miegas. Be maisto žmogus gali išgyventi apie trejetą mėnesių; be vandens galima išgyventi apie 10 dienų, — o be oro neišgyvensi nei valandos. Taigi iš šių faktų galima spręsti, kaip svarbu yra žmogaus sveikatai tyras oras.

Tyras oras susideda iš sekančių elementų: 20% deguonio (oksigeno), apie 79% nitrogeno bei argono, ir apie 1% karbon dioksido bei kitų elementų.

Deguonis yra reikalingiausias žmogaus gyvybės palaikymui elementas. Kai žmogus kvėpuoja tyra orą, tai su kiekvienu kvėpavimu 4% deguonio per plaučius patenka į kraują ir gaivina visą kūną; o kai iš plaučių orą išpučia lauk, tai iš kūno išvaroma lauk karbon - dioksidas. Vadinasi, žmogui kvėpuojant tampriai uždarytame kambaryje, deguonio nuosimtis vis mažėja, o karbon - dioksido daugėja. Karbon - dioksidas yra nuodai, ir jei žmogus kvėpuotų daug karbon - dioksido negaudamas pakankamai deguonio, tai jis gan greit pamėlynuotų ir mirtų. Kai kambario ore prisitausuoja daug karbono - dioksido, tai tokį orą vadiname sugedusiu ir nesveiku.

Nuo sugedusio oro galvą dažnai skauda, kraujas silpnėja, už tai žmonės tampa išblyškę, jų sveikata menkėja ir netenka atsparumo prieš ligas. Nuo sugedusio oro nervai silpsta ir smegenų centrai „atbunka“, mokiniams nesiseka mokytis; tvankiuose kambariuose gyvenantieji pasidaro pikčiurnos, isterikai, neurastenikai ir hypochondriakai. Be to, tvankiame ir sugedusiam ore įvairių ligų perai (mikrobai) pulkiausiai bujoja. Užtai žiemos metu gyvenantieji nevedina muose kambariuose dažnai slojoja, suseraga tonsilitu ir įvairiomis plaučių ligomis. Žiemos metu dėl tyro oro stokos, žmonių kraujas atsparumas sumažėja limpoms ligoms, tuomet ir visokios epidemijos labiau siaučia.

Tyro oro aptiekoje pirkti nereikia; tyras oras, tai neišsėmiama Dievo dovana, tai sveikatos palaikytojas! Tad ar išmintingai eigišiti tie, kurie bijosi tyro oro, nevedina žiemos metu kambarių ir alsuodami sugedusį orą savo sveikatą ardo? Nėra reikalo buto atšaldyti. Vėdinti kambarius reikia racionaliai. Ir geresnė sveikata viešpatuoja tuose namuose, kur šeimininkė kasdien tinkamai išvėdina kambarius.

Vokiečių lakūnai pasirengę skristi į frontą

Pradės veikti betono fabrikas

Vilniuje prieš keletą metų įrengtas betono fabrikas yra Vilniaus miesto Savivaldybės žinioje. Dėl karo darbas fabrike buvo sustabdytas ir iki šiol jis neveikė. Pastaruoju metu fabrike buvo atliekamas mašinų remontas, nes dalis jų yra jau gerokai nusidėvėjusi.

Atlikus mašinų remontą, fabrikas pradės darbą. Fabrike gaus daro apie 50 darbininkų. Bus gaminamos pirmoje eilėje plytelės šilumaišiams

Skaityk ir platink „Darbininką“

Susipratę Ūkininkai reikalauja ir perka pirmojo Valstybinio Tabako Fabriko

VILNIUJE

papirosus: „KLUB“ II rūšies 10 št. — 40 ct.
 „PILIES“ III r. 10 št. — 35 ct.
 KARIŠKI III r. 10 št. — 35 ct.
 T a b a k a: TURKIŠKAS II rūšies 25 gr. 1 lit.
 TURKIŠKAS II rūšies 50 gr. 2 lit.
 VILNIAUS III rūšies 50 gr. 1.40 ct.

Reikalaukite tik šio fabriko gaminių

KIEK I VILNIŲ IR VILNIAUS SRITY PRIIMTA VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ

Nuo lapkričio pradžios iki šiol Vilnių ir Vilniaus sritį priimta apie 7 tūkst. 500 valstybės tarnautojų vien į Susisiekimo ministeriją apie 2 tūkst. tarnautojų.

LIETUVOS RADIJAS

KASDIEN IŠ VILNIAUS

6.30—7.30 iš Kauno, 12—12.15 iš Kauno, 15.00 iš Kauno, 15.40 Vilniaus žinios, 15.50 Žinios lenkiškai, 16.05 įvairi muzika, 16.45 iš Kauno, 18.00 iš Kauno, 18.30 Vilniaus žinios, 18.40 žinios lenkiškai, 19.00 iš Kauno, 19.15 muzikos įvairybės, 19.30 (pirmadieniais, trečiadieniais, penktadieniais) lietuvių kalbos pamoka.

KASDIEN IŠ KAUNO

6.30 malda, laikas, 6.35 oras; žinios, 6.50—7.30 rytinė muzika, 12.00—12.15 laikas, žinios, oras, 15.00 pietinė muzika, 15.30—15.40 žinios, 16.05 iš Vilniaus, 18.30 iš Vilniaus, 18.40 dienos apžvalga, 19.00 laikas, žinios, oras, 21.50—22.00 žinios.

SEKMADIENIS, II. 11.

VILNIUS

7.30 — Malda, laikas, 7.35 — Rytinė muzika, 8.00 — Iš Kauno, 8.10—8.55 — Dūdų orkestro koncertas (iš Kauno), 8.55 — Programa šiai dienai, 9.00 — Aktualijos, 9.15 — Schmitt: Siuita iš „Salomėjos tragedijos“ (pl.), 9.45 — Vilniaus idomybės, 10.00 Vargonų muzika, 10.15—12.00 — Iš Kauno: Pamaldos, 13.00 — Iš Kauno, 14.00 — Vaidinimas (lenkiškai), 14.30 — Įvairi instrumentinė muzika (pl.), 15.00 — Iš Kauno, 18.30 — V. Grigaitienės idainavimai, 18.45 — Žinios lenkiškai, 19.00 — Iš Kauno, 19.30 Dialogas „Čiurlionis“ (lenkiškai), 20.00 — Transl. simfoninio koncerto, Iš Vilniaus miesto teatro, 21.50 — Iš Kauno: Žinios, 22.00—22.30 — Pramoginė muzika.

KAUNAS

7.30 — Iš Vilniaus, 8.00 — Laikas, žinios, oras, 8.10 — Groja Policijos orkestras, 8.55 — Pertraukėlė, 10.15—12.00 Transl. pamaldų, 13.00 — Laikas, žinios, oras, 13.15 — Mišrus koncertas (pl.), 14.00 — Užsienio lietuviams, 14.15 — Dainuoja sol. A. Paukštys, 14.30 — Iš Vilniaus, 15.00 — Mūsų kultūrinis gyvenimas, 15.15 — Vaikų kampelis, 16.00 — Ūkis ir ūkininkas, 16.20 — grandinė, 17.00 — Transl. dainos ir Muzika (pl.), 16.30 — Vaidinimų literatūros vakaro iš Karininkų Ramovės, 18.30 — Lietuviška muzika, 19.00 — Kariuomenės pusvalandis, 19.30 — Maršai (pl.), 19.40 — Jaunuomenė, Atl. „Pavasario“ federacija, 20.00—21.50 — Iš Vilniaus, 21.50 — Žinios, 22.00—22.30 — Iš Vilniaus.

PIRMADIENIS, II. 12

VILNIUS

19.15 — Pučiamųjų instr. ansambli. (pl.), 19.45 — Įvairi muzika (pl.), 20.00 — Iš Kauno, 21.15 — O. Miciūtė: Vilniaus krašto lietuvių moteris, 21.30—22.00 — Iš Kauno.

KAUNAS

16.45 — Petro Vaičiūno pjesės „Tuščios Pastangos“ montažas, 19.30 — Muzikos įvairybės, 19.45 — Radijo paštas, 20.00 — Groja Karo Muziejaus dūdų orkestras, 20.30 — Knygų apžvalga (LRD), 20.45 — Vyrų balsų duetas, 21.15 — Iš Vilniaus, 21.30 — Choralai ir vokaliniai ansambliai (pl).

Vikri mergaitė irgi drąsiai jaučiasi šiuojuoju.

INTRADIENIS, II. 13

VILNIUS

17.45 — K. Kretovičius: Motery menų parodoj apsilankius (lenkų k.), 18.00 — Groja smuikininkė Neumannaitė, 18.15 — Gershvin: Amerikos Paryžiuje, siuita (pl), 19.25 — Informacijos gudiškai, 19.40 — Iš Kauno, 20.00 — 21.15 — Populiarus koncertas, 21.15 A. Pangonis: Lietuviškos knygos keliai Vilniaus krašte, 21.30—22.00 — Iš Kauno.

KAUNAS

16.45 — Mūsų mažiesiems, 17.00 — Groja mažasis ansamblis, 17.45 — Fizinis auklėjimas, 18.00 — Iš Vilniaus, 19.30 — Ar rikos lietuvių įgrojimai ir idainavimai, 19.40 — Mūsų literatūros, 20.00 — Iš Vilniaus: Populiarus koncertas, 21.15 — Iš Vilniaus, 21.30 — Pramoginė muzika (pl).

TREČIADIENIS, II. 14

VILNIUS

17.00 — Groja lengvosios muzikos kapela, 17.45 — T. Nagurskis: Vilnius — būsimasis Lietuvos pramonės centras, 19.50 — Įvairi muzika (pl), 20.00 — Iš Kauno, 21.15 — F. Zabielskis: Dvi kartos (iš Vilniaus geto), 21.30—22.00 — Iš Kauno.

KAUNAS

16.45 — Ūkininkams, 17.00 — Iš Vilniaus, 17.45 — Sveikatos patarėjas, 18.05 — Iš Leharo operėčių (pl), 19.30 — Dainuoja V. O. sol. J. Augaitytė, 19.45 — Įvairi muzika (pl), 20.00 — „Jaunosios Lietuvos“ centrino choro koncertas, 20.30 — Teatro temomis, 21.15 — Iš Vilniaus, 21.30 — Rossiniada (pl).

KETVIRTADIENIS, II. 15

VILNIUS

17.45 — St. Vykintas: Taip gimė laisva Lietuva (lenkiškai), 19.15 — Informacijos žydiškai, 19.30 — ca 22.15 — Iš Kauno: Račiūno opera: „Trys Talismanai“.

PENKTADIENIS, II. 16

VILNIUS

8.10—8.55 — Dūdų orkestro koncertas (iš Kauno), 8.55 — Progra-

ma šiai dienai, 9.00 — Savanorio atsiminimai, 9.15 — Muzika, 9.45 — Vilniaus idomybės, 10.00 — Laisvės garsai, 11.00 — Transliacija iš kilmingų pamaldų iš Vilniaus Katedros, 12.00—ca 13.30 — Transliacija kariuomenės parodo, ca 13.15 — Iš Kauno, 15.15 — Vaikų kampelis, ca 16.00 — Transliacija vėliavos nuleidimo iškilnių iš Gedimino kalno, ca 17.00 — Iš Kauno, 17.00 — Transliacija iškilmingo posėdžio, 19.00 — Iš Kauno, 20.00 — Lietuvių muzikos koncertas, 21.45—22.30 — Iš Kauno.

KAUNAS

8.00 — Laikas, žinios, oras, 8.10 — Policijos orkestro koncertas, 8.55 — Pertraukėlė, 10.00 — Iš Vilniaus, 12.30 — Transl. žuvusių pagerbimo, 13.00 — Lietuviška muzika, 13.15 — Transl. iškilmingo posėdžio, 14.15 — Užsienio lietuviams, 14.30 — Mišrus koncertas, 15.15 — Iš Vilniaus: Vaikų kampelis, 16.00 — Iš Vilniaus, 16.30 — Groja V. Kudirkos mokyklos kanklių orkestras, 17.00 — Iš Vilniaus, Pertraukoje ca 18.00 — A. Valiukėnas: Didžioji mūsų šventė, 19.00 — Vaidinimas „Į laisvę žengiant“, Aut. A. Merkelis, Rež. J. Gučius, Vaidina V. T. artistai, 20.00 — Iš Vilniaus, ca 20.45 — Iš lietuvių poezijos, Skaito V. T. art. H. Kačinskas, 21.45 — Žinios, 22.00—22.30 — Pramoginė muzika (pl).

ŠEŠTADIENIS, II. 17

VILNIUS

14.30 — Pietinė muzika, 15.30 — 15.45 — J. Jankauskas: Vilniaus srities valstietis netolimoje preityje, 17.00 — Groja lengvosios muzikos kapela, 17.45 — J. Maslinskis: Prausykla ar bendras dubuo, feljetonas (lenkiškai), 19.30 — A. Mališevskis: Baublys — tūkstantmetis ažuolas (lenkiškai), 19.45 — Iš Kauno, 20.00 — Populiarus koncertas, 20.45 — Iš Kauno, 22.00—22.30 — Pramoginė muzika.

KAUNAS

12.30—12.45 — Jaunesniesiems mokiniams, 14.30 — Iš Vilniaus, 16.05 — Groja Darbo Rūmų mandolinių orkestras, 16.45 — Iš Vilniaus, 17.00 — Iš Vilniaus: Maž. ansamblis, 17.45 — Dr. P. Slavėnas: Sviessos prigimtis, 18.00 — Šaulių pusvalandis, 19.30 — Muzikos įvairybės, 19.45 — Darbininkams, 20.00 — Iš Vilniaus: Populiarus koncertas, 20.45 — Vyrų balsų kvartetas, 21.15 — Pramoginė muzika (pl), 21.50 — Žinios.

Sveikatos patarėjas

Atsako dr. J. Meškauskas

KLS. Esu 53 metų moteris. Prieš 7 metus atsirado ant veido ekzema. Ji tarpais visai išnyksta, tarpais atsiranda įvairiose veido vietose. Buva pas deugelį gydytojų ir vartojau įvairius vaistus. Kokius vaistus vartoti? M. S.

ATS. Ekzema yra labai sunkiai pagydoma liga; yra įvairių ekzemos formų, reikalaujančių įvairių vaistų, todėl pasirink, Tamsta, gerą odos ligų specialistą ir pas jį gydykis. Dažnas kaltimas daktarų nieko gero neduoda, nes neleidžia jiems išsilygti ligą ir ją nuodugnai išsityti. Be to, dauguma ekzemos nuo vandens pablogėja, todėl reikia vengti šlapinti vandeniu sergančias vietas. Pamėgink tepti vakarais „Dermatin“, „Sanitas“ mostimi.

KLS. Esu 18 metų vyras. Mano rankos ir kojos labai bijo šalčio. Kas tai per liga ir kaip gydytis?

ATS. Tai nėra liga. Reikia šilčiau apsirengti. Jei Tamsta esi nušalęs rankas ar kojas, daryk pakaitom karštas — šaltas vonias, į vandenį galima įberti truputį alūno. Ant nakties ištrink šiais vaistais: Rp. Amonium sulfoichtholicum; Balz. Peruvian. aa 20,0; Camph. trit. 10,0; Vasel. fl. ad 100,0 ir šiltai suvynok.

KLS. Esu 15 metų berniukas. Prieš 3 mėnesius ant dešinės kojos vidurinio kulštinio augo skaudulys; liki dabar žaizda neužgyja ir iš jos varva pūliai. Kas daryti?

ATS. Iš Tamstos aprašymo, atrodo, jog gali būti kaulo gedimas, todėl reikalinga kreiptis į chirurgus. Tuo tarpu pamėginkite dėti 10%

Ichthyolo mostį ir ant nakties — kompresus (ant pūliuojančios vietos plačiai uždėti suvilgytą skudurą, ant jo — ceratos ar vaškinio popieriaus ir šiltai apvynioti; taip laikyti visą naktį).

KLS. Esu moksleivis. Dažnai jaučiu galvoje nuovargį ir ūžesį. Kaip gydytis? 2) Kiek ilgiau paskaldius skauda akys. Kaip gydytis? J. L.

ATS. Matyt Tamsta būsi kiek nusilpęs ir mažakraujis; vartok 3 kartus dienoje po valg. šaukštą Arsenferrosol „G.M.P.“, daugiau valgyk, ypač daržovių, gerk žalių morkų sunkos po stiklinę kasdien. Dirbk tik gerai išvėdintame kambary, nes nevedintam kambary daug greičiau pavargstama. 2) Akių skaudėjimas gali būti dėl bendro nusilpimo, arba dėl regėjimo sutrikimo, todėl reikia kreiptis į akių gydytoją, kad neužleistumėte ir nepasunkintumėte regėjimo sutrikimo.

KLS. Esu 17 metų mergaitė; dažnai patinsta nosis, ypač žiema. Kaip gydytis?

ATS. Gal Tamsta būsi kada nušalus nosi? Pamėgink įtrinti prieš gulant šiu vaistų: Rp. Ung. Zinzi; ung. Ichthyoli 10% aa 20,0; Camph. trit. 3,0. D. S. Tepti ant nakties. Jei nepadės, kreiptis į daktarą, kuris apžiūrėjęs nustatys kokia liga ir paskirs gydymą.

KLS. Esu 50 metų moteris. Dažnai išberia ausį iš vidaus; išberimas pratrūksta ir teka skystimas. Taip kartojasi kas kelios savaitės. Kaip turio gydytis?

ATS. Tepkite ausį ant pagaliuko

Zvirbliai medyje

Gavėnia-blaivinimo propagandos laikotarpis

Įprastai L. K. „Blaivybės“ drauja ruošdavo blaivybės savaitę, šiais metais Centro Valdyba paskyrė blaiviosios minties propagandos laikotarpį — Gavėnį. Vadinasi, pelenų dieną prasideda propaganda, o baigiasi didįjį šeštadienį. Centro Valdyba jau padarė įvairias įstaiigas žygių ir manoma, kad daug kas prisidės prie išpopuliarinimo blaiviosios minties. Skyriai taip pat neturi atsilikti.

a) Iš įvairių organizacijų sudaromi vietose komitetai ir surengiami didelio masto, blaiviosios idėjos šūkiu, susirinkimai. Pageidaujama, kad tokių susirinkimų įvyktų ko daugiausia.

b) Prie gražaus darbo ir entuziazmo, neužmirškime ir pavyzdžio. Pirmiausia, kurį tik ši žinutė pasieks, griežtai nusistatykite per visą Gavėnią ne lašelio negerti svaigiųjų gėrimų. Nelaimingiesiems įvykiams pasitaikius, kaip laidotuviams, ar džiaugsmo dienos, nusistatykite ir juose apseiti be svaigiųjų gėrimų. Per Gavėnią apaštalaikime žodžiu ir pavyzdžiu blaivybės minčiai.

c) Per Gavėnią ypatingai sekite radio programą, nes tame laikotarpy bus naudingų pasiskaitų ir įdomių šūkių įvairiomis progomis.

K. Lapinskas

Dr. med. Al. M. Račkus

Netampyk vaikams ausų

Į mane amerikietį gydytoją šurpų išpūdi padarė, kai brangioje Lietuvoje pamačiau, kaip motinos

savo vaikams ausis tampo, suka. Amerikoje to niekad nesu matęs. Juk tai neišmintinga ir pavojinga. Vaikas, taj ne kraiklas. Tampant vaikai ausi, jo proto neištempsi; o apkurtinti ir padaryti jį durnesniu, tai tikrai lengva.

Kitas reginys mane jaudino ir širdin įsmigo, vienas brutalus tėvas supykęs ant vaiko, su delnu pykšt, pykšt, ausis jam apskaldė.

Vai, kada išnyks mieloje Lietuvoje tas koksutis paprotys tampyti ir daužyti vaikams ausis. Ar tėvai taip elgdamiės pagalvoja, kad taip neišmintingai vaiką baudžiant galima jo visą amželi suėsti, jį nelaimingą kurčią padaryti! Nuo mūsų antausin ausies bugnelis gali sprogti.

Nuo sukimo, arba nuo tampymo autų, gali į ausis įsimesti karštis, infekcija, gali ausies viduje keltis votis, gali ausies bugnelis prakiurti. Prakiuręs bugnelis dažniausia pradeda pūliuoti, ir tai nelengva pagydyti. Dvokiantiems pūliams iš ausies nuolat varant, kartais pradeda ausies kanale kaulas rūdyti, įsimeta mastoiditas. Tuomet bailsiai įsimeta ir didis pavojus gresia. Jei iš rudyjančio ausyje kaulo infekcija įsimeta į smegenis, tuomet nelaimingas susergera meningitu (smegenų uždegimu) arba net gali smegenyse votis keltis, ir tai dažniausia baigiasi sopolinga mirtimi. Jei motina žinotų, kaip pavojinga yra vaikui ausis sukti, tai niekad to nedarytų.

Ausų skaldytojai ir tampojojai, kaip paprastai, yra dar mažai susipratę žmonės. Sviessnieji, mokytojai, turėtų pamokyti visus, kurie turi tą peiktiną įprotį vaikams ausis skaldyti arba tampoiti. Tuo padėsi me sumažinti lietuvių tarpe kurčių skaičių ir patarnausime savo tautos gerovei.

nį laiką. Akis reikia patikrinti pas akių gydytoją, gal reikia pririnkti akinius, o gal yra kokia liga.

Žinios iš Lietuvos

Iš Kauno darbininkų gyvenimo

SKUODAS

TRŪKUMAS VANDENS

Daug ūkininkų turi vežtis vandenį iš didesnių prūdų ar upių.

— Skuodo mieste irgi pasigenda vandens. Gedimino aikšteje yra artezinis šulinys, iš kurio teka dabar krokodylo ašarų greitumu, išvalyti, atrodo, nebėra visame mieste kam. Turtingesnieji miesto gyventojai turi savo šulinius, bet biednesniųjų neįsileidžia.

Vandeniniai malūnai, kurie neturi motorų seniai sustoję.

— Taip pat bloguose ūkininkų tvartuose nemažai nukentėjo gyvulių nuo šalčio. Kitiems iššalo ir paršeliai.

K. Tyrlaukis

A. PANEMUNĖ

NETVARKA PIRTY

A. Panemunės pirty pasireiškia netvarka ir nešvara. Dažnai pradėjus plautis pristinga vandens. Tenka laukti net keletą valandų. Kaina už pirtį pakelta iki 1.20 Lt. Savininkai — kitataučiai.

A. D.

PAPILĖ

ŠAULIAI VEIKIA

Šaulių būrys visą laiką rodo aktyvumą. Surengia įvairius kursus, platina šaulišką literatūrą, šaukia susirinkimus ir t.t. Paskutiniame šaulių susirinkime būrio vadas mok. Šliauteris skaitė paskaitą. Šaulių moterių būriui vadovauja sena šaulė plė mok. Žukauskaitė, vyrų — mokyt. Šliauteris.

PETRAŠIŪNAI

VARGSTA BATSIVUIVAI

Labai sumažėjo batsiviuviai darbo. Yra dienų, kuriose jie neuždirba nė keliolika centų.

St. S.

ŠIAULIAI

Sausio 29 d. Frėnkelio odų fabrike buvo kilęs gaisras. Fabriko ugniagesiai gaisrą tuoj likvidavo.

— Užėjus dideliems šalčiams viešieji darbai nutraukti.

darbą, skaitant kaip naujai priimtas. Jaunesniam atleistajam broliui pareikalavus iš darbdavio kompensacijos, darbdavys pareiškęs, jei atleistasis reikalaus kompensacijos, kurią galėsias sumokėti, tuomet tad atleistasis grąžintą darbą broli. Jaunuolis turėjo sutikti su darbdavio sąlygomis.

NETINKA ŠUKIS

Vienas verslininkas turėjo tuščius butus. Lietuvius, norinčius įsineuoti, savininkas nesutikdavo įsileisti, nes gausingosios šeimos. anot jo, nemoka tinkamai užlaikyti butus. O dabar... butan įsileido keletą žydėlių šeimų! Kas švarą užlaiko geriau lietuvis ar žydas, rodos, mums aišku.

KRAŽIAI

DAUG IŠVYKS

Šimet iš Kražių valsčiaus išvyksta daug jaunų vyrų karinės prėvolės atlikti. Užgavėnėse pavasarininkai rengia iškilmingas išleistuves su šokiais.

— Kražiuose dabar yra dvi bibliotekos: valstybinė ir pavasarininkų. Žiemą skaitytojų skaičius žymiai padidėjo.

— Paskutiniu metu punktučiai įjungiamas elektros šviesa. Kražiuose elektra teikiama ne per visą naktį.

— Vidaus Reikalų Ministerijos Spaudos ir Draugijų Skyrius davė Kražių Liaudies Universitetui tikrą viltį, kad skirs naudojimuisi radijo aparatą.

PIRIENAI

SU ALUM Į ANĄ PASAULĮ

Sakovo alaus bravore tarnavo Pr. Padelskas, 70 metų vyras. Jis dažniausia vežiodavo alų į aplinkinius miestelius. Per šalčius teko jam vežti į Kauną apie 1.000 litrų alaus. Kelyje įvyko nelaimė: prie „Maisto“ rastas negyvas. Įvykis tiriamas, nes neaišku, ar jis mirtinai sušalo, ar buvo piktadarių auka, ar kas nors kita įvyko. Bravoro darbininkai savo lėšomis įtaisė du vainiku ir visi davėavo laidotuvsė. Vėlonis išstarnavo fabrike 30 metų.

Kor. ir Revona

SUVAINIŠKIS

TRŪKSTA PĀSARO IR VANDENS

Jau vasarą gyventojai dejavo dėl vandens. O dabar kai kuriems tiesiog visai bėda: šuliniai ištuštėjo, ežerų, upių arti nėra. Kai kurie, stigdami vandens, griebiasi paskutinės priemonės: tirpdyti sniegą.

ANYKŠCIAI

— Miškų varžytynėse šimet labai varžosi netik dėl statybinės medžiagos, bet ir dėl malkų, o nemažiau ir dėl žalių. Dėl malkų brangumo ypač kenčia neturtingieji.

St. Mrz.

UŽMUŠĖ ŽMOGŲ

Sausio mėn. 24 dieną Anykščiūose, įsigėres pil. Strolės, gyv. Elmininkų kaime, Anykščių valsč., užmušė pil. Papierį, gyv. Anykščių mieste, Anykštos g-vėje. Juodu smarkiai įsigėrė susikivirčio ir pasekmė: vienas naujo žiavo pas Abraomą, o kiti į kalėjimą.

Bedarbis

Simnas

KACIŲ MARAS

Simno apylinkėje buvo pradėjęs plisti kačių maras. Daug kačių nužudė. Užėjus didiesiems šalčiams maras sustojė.

— Bedarbių skaičius sumažėjo, nes atsirado vešųjų darbu.

— Per didžiuosius šalčius kai kuriems ūkininkams tvartuose sušalo smulkesnieji gyvuliai.

— Dėl užtesusio bažnyčios remonto ir šiandie jos viduje stovi daug įrengimų, kurie bažnyčios vaizdą liūdina.

J. K-sas

PIRMASIS VILNIAUS DEGTINDARIS NUBAUSTAS 6 MĖN. KALĖJIMO

Vilniaus apyl. teismas pradėjo svarstyti eilę degtindarių bylų. Vilniaus apylinkėse buvo sugauta gana daug degtindarių, kuriems buvo sudarytos bylos ir perduotos teismui.

Vieną svarbesnį degtindarį — Joną Siemašką už naminės degtinės varamą ir pardavinėjimą Vilniaus apylinkės teismas nubaudė 6 mėn. kalėjimo arba 5500 Lt pinigine bauda.

Redakcijos atsakymai

J. K-sai. Abu kūrėniai silpni. Reikia dar daug padirbėti. Iš lietuvių kalbos reikėtų pasidarbuoti. Jokių papiginimų iš VRM gauti negalėsite. Linkiu sėkmingo darbo, pasiryžimo, valios.

Kost. Tyrlaukiui. Gavau. Skaitysiu. Žinutę dedu. Rašykite trumpiau. Lauksiu iš žemaičių krašto daugiau žinelių.

J. Petroniui. Ačiū už poeziją ir laišką. Kitame nr. vieną idėsių, kitą — vėliau.

K. Kazokui. Skaitysiu. Pranešiu kitame nr.

Bedarbiui. Žinutes mielai dedu. Su poezija kiek liūdinau. Pasakų nededame, nėra vietos.

St. Varguolui. Visi prisistieji dalykėliai aktualūs. Spaudžių dešinė už bendradarbiavimą.

J. Almonaičiui. Drauge, eilėraščių rašyti retam kuriam sekasi. Meskitės į kitą sritį.

St. Marozaitėi. Dėkoju. Parašykite savo nuomonę kaip būtų galima pagadintuosius žemės ūkio darbininkus pataisyti.

J. Kasakevičiui. Apie savo skyriaus veiklą rašyk plačiau. Prisiųsk savo adresą.

V. Leleikai. Žymiai sutrumpinęs idėsių. Tema laikui parašyta.

A. D. Iš A. Panemunės rašykite dažniau. Už šią žinutę nuoširdžiai dėkoju.

— „Rekod“ čemodanų dirbtuvė, Laisvės al. 27, dirba 5 darbininkai. Visi įregistruoti į ligonių kasą. Darbas nesunkus, tik ilgokai reikia dirbti. Darbą pradeda 9 val. ir baigia 18 val. Pietum duoda vieną valandą laiko.

— Užėjus didelėms šalčiams tuose Kauno kvartaluose, kur gyvena biednuomėnė, padaugejo mirimai. Pav. Vilijampoleje į dieną palaidodavo net po kelis mirusius. Mat, dėl blogų butelių, neturint kuo apkurenti, pasitaiko dažnesni peršalimai, o silpnėms — ligos ir šalčioji mirtis.

— Vilijampolės priemiestis nuolat auga. Dabar jau yra daug gyventojų ant kalno — Maironiškių km. Bet iš ten artimiausias susisiekimas su Vilijampolės palatkomas laiptais, kurie žiemą yra nevalomi ir neprižiūrimi. Žmonėms didžiausias vargas jais lipti.

— Vaikelio Jėzaus Dr-ojų vaikų prieglaudoj 8-tame forte yra darbininkų, kurie išdirbo po 8—10 metų. Dabar apie jų ateitį sk'nda įvairios žinoma liūdno kalbos.

— Vienoje Vilijampolės lempūvėje miesto savivaldybės atstovai apžiūreie rado netvarkoje sukrautas lentas ir kitą medžiagą. Savininkui liepė perkrauti. Darbininkai vienai savaitę gavo darbo

— Dėl šalčių labai pakilo malkų pareikalavimas. Malkų pirkėjai Miškų D-to pristatytas į Kauno geležinkelio stotį malkas net patys išsikrauna iš vagonų į sandėlius vežti net nesuspėja.

Vežikai, kurie pristato tas malkas

pirkėjams gana gerai uždirba. Pasitaiko dienų, kada uždarbis siekia arti 30 Lt. diena.

— Vatalino, skarų, trikotažo ir šilko audinių fabrikas „Fortuna“ Vilijampolėje įsigijo naujas mašinas. Vadinasi, gamyba, maityt, nemažėja. Tačiau sausio 24 d. iš darbo be jokios priežasties atleido keletą darbininkų, numatydami, kad negauna žaliavos. Įdomu, ar dėl dviejų darbininkų galėjo fabrikas turėti nuostoliu. Čia būtina turi įsikšti darbo inspektorius. Šiame fabrike dirba daug darbininkų, bet veikia visi sveimtataučiai. Atleistos iš darbo yra lietuvaitės. Darbo inspektorius žygio čia reikėtų.

— Prie Miškų departamento malkų sandėlių žmonės laukia orderių net nuo 3 val. ryto, o orderius pradeda išduoti tik 8 val.

— Darbininkas K. dirbęs prie savivaldybės darbų ir gyvenęs Vilijampolėje šeštadienį, gavęs už savaitės darbus atlyginimą visą pragere Bijodamas žmonos „baud's" visą savaitę nepasirode namie.

— Ledų vežimo sezonas jau baigėsi. Daugiausia ledai buvo vežami per didžiuosius šalčius. Dabar ledundės daugumoje jau papildytos.

— Prie sniego vežimo vežėjai uždirbdavo kai kuria diena per 20 Lt.

— Prie malkų piovo mo da būv p. a. s. idėjus didesniam malkų supirkimui, darbininkai gauna daugiau da bo. Tik uždarb's čia menkoks Pas'auko, kad du žmones per dieną te gūna tik 6 ar 4 litus

Darbininkų replės

GAVĖNIOS ATGAILOS

Gavėnia — atgailos metas. Tad ir siūlome šias atgailas.

„XX Amžiu“: perskaityti visu „Pavdos“ komplektus ir išvers apie Laptevus, Košubas Stalinus.

„L. Aidui“: atšaukti iš už jūrų marių socialinę teisybę ir jos apyskaitą vieton velykinio nr. vedamuoju paskelbti.

„L. Žinioms“: įsitaityti antrus geležinius vartus.

Darbo Rūmams: po grazių kalbų duokite grazių darbų.

„Verslui“: atkalbėti amžiną atsilų už „Apžvalgos“ dušią.

„Sėkmadieniui“: tragiškai žuvusiai „Dienai“ pastatyti žydų kapinėse paminklą ir nuo ryto ligi vakaro graudžiai ašaroti.

„Darbu“: susiprįžinti su darbininkų vargais.

Darbo inspektoriams: išmokti slyptai (nepranešant) lankyti darbo vietoves imones, fabrikus.

„Valgiui“: ne valgyti, bet ryte ryt išalkusių pinigus ir likti nepalies-tam dar 10 metų kainų tvarkytojo.

„Paramai“: išsiplovus chalatus pastatyti pardavėjus, kuriuos paremti

ty lenkų propagandą

Radiofonui: savo pluksteles perduoti talkuokoj (be varžytynių).

B. Ramanauskui: įkurti riterių ordėnų, kuris išvaikytų mo eis gatvėtojus ir nepersiprovus įstovet' ant kardo...

Aukštaičiams: gavenia be alaus

Dzūkams: tautos prieaugliu dziunginti nors prof. Eretą.

Zemaičiams: nuo šalčio nukentėjusiems Šiaurės fronte pasūsti daug daug žemaitiškų klurpų

Suvalkiečiams: įpilti vilniečiams šviežio lietuviško kraujo.

Tėlių žemaičiams: įsteigti meškų ūkius.

Knygų leidykloms: nors gavenio: susilaikyti nuo lenkiškos literatūros.

Namų savininkams: pagyventi tik 30 minučių kiemsargio „rūmuose“.

Bedarbiams: tiesti plentus iš dvary pas internuotuosius.

Dvarininkams: gauti daugiau pašalpų ir vieton kumetynų pasistatyti sau rūmus.

Atleistiems kiemsargiams: paprašyti Cemberleino, kad priimtų po savo skėčiumi.

Tarnaitėms: su nepalaužta jaunyste i žalia kaimą.

„Darbininko“ skaitytojams: susilaikyti nuo silkių ir cukraus, kol bus pakeltas darbininkams atlyginimas.

Ponioms inteligentėms: dar daugiau meilės šuniukams, vėliau, kaip Amerikoj, paršiukams.

KĄ RODO TERMOMETRAS...

Kiemsargiai ir darbininkai tebegyvena vasaros svajonėmis... Tik paskaitė laikraščiuose, kad šalčio 30 laipsnių pradeda rinktis į įstaigu koridorjus ir laukti pasimatymo su vice-ministeriais ir direktoriais... Vienoj įstaigoj tokių „audiencijų prašančių“ buvo 26 žmonės, kuriems kurjeris pusę trijų pranešė apie audiencijų pasekmes...

DRAMATURGAMS UŽDAVINYS

Dramaturgų sekcijai, jei joje ne būtų vieno kanaaninko, pasiūlytume iširti visas tas meilės dramas, del kurių vyksta kasdien teismas, aprašinėja laikraščiai, o „Lietuvos Žinios“ siūlo iš tų meilės dramų ne filmą susukti...

VIS BLOGAI...

Anksčiau žmonės laukė karo, kai pritrūko žibalo, laukia karo pabigo, o kai pritrūks duonos, ką tuo met lauks?

Kumečių gyvenimas

Netoli K. Naumiesčio yra dvarelis, valdomas kitataučio. Čia darbininkai laikomi nebepakenčiamuose kambariuose. Gyvulių tvartai daug geresni negu žmonių gyvenamieji butukai.

BLOGI KUMEČIŲ BUTAI

Žvirgzdaičiai. Yra V. L. kumečiams butas, kurio stogas vėjo beveik nudraskytas, sniego pripusytas. Jame gyvena dvi kumečio šeimos.

TUPIŠKIŲ k. Šio vaščiaus J. P. tvarte nušalo gyvenančių žmonių kiaulių ausis ir košos. Nors savininkas ima nieko sau atlyginimą tačiau pastato neapžiūri, žmonės turi gyventi visi apleistame bute.

TEGYVUOJA SACHARINAS!

Rytinis 56 nr. L. Aidas rašo: „Veigu anksčiau pasaulinėje rinkoje už cukraus kg. buvo mokama 15 — 20 mūsikių centų, tai dabar tenka mokėti 80 — 90 ct.“

Tegyvuoja sacharinas! Jis daug saldesnis ir pigesnis.

Naujos knygos

Atsiūsta paminėti nauji Sakalo leidiniai:

Bern. Brazdžionis, KUNIGAİKŠČIŲ MIESTAS. Poema ir eilėraščiai. Sakalo leid. 128 psl. Lt. 4.

Juoza: Paukštėlis, KAIMYNAI. Romanas. 238 psl. Lt. 3. Talentingai parašytas romanas iš kaimo buities. Veikale su didele meile ir pagauančiais vaidais piešiamas artojų ir jų vaikų gyvenimas.

Nelė Mazalaitė, PAJŪRIO MOTHERYS. Novelės. 180 psl. Lt. 2,50. Gerai pažįstama iš periodikos mūsų beletristė šioje knygoje gražiai vaizduoja lietuviškojo pajūrio moteris, jų pergyvenimus, jų meilę ir jų visą plačią ir audringą sielą, kaip jūrą.

Metropolitain

Mėgiamojo rašytojo Fenimoro superio populiarosios apsakos iš ciklo

„ODINĖ KOJINĖ“

Studentai

Dina Durbin filmoje JŪ SIMTAS, O AŠ VIENA. Seansai: 6 ir 8 v. v. Šeštad., šventad. ir sekm. 4, 6 ir 8 v. v.

Kapitol

Talentingi ekrano artistai: Cluette Colbert, John Bar more, Don Ameche filmoje SUSITIKIMAS VIDUNAKTĮ. Priede nauja pasaulinė apžvalga.

Daina

Viena geriausių pastaraisiais metais prancūzų išleistių filmų VIENUOLĖS MEILĖS DAINA. Seansai: 5, 7, 9 val. švent. 3 val.

Glorija

Naujausia ir paskutinė Luise Reiner filma

BALIUS VIENOJE

Toje muzikos ir tragizmo pilnoje filmoje grakštus ir švelnus Luise Reiner daro neišdildomą įspūdį.

Aušra

Žalias kalnas, Aušros g-vė 14 a. Didžiausias Prancūzijos kinomotoafios meno kūriny

MEILĖ IR AISTRA

Priedai: Naujas Metro žurnalas ir Liet. kronika.

Triumi

Žinomojo rusų rašytojo G. P. Danilevskio romanas KUNIGAİKŠTYTĖ TARAKANOVA

Ekrane pasakiškai gražus pastatymas. Ši filma yra „išimtis“, nes gražesnė už visas iki šiol buvusias

REDAKTORIUS — LEIDĖJAS Prof. Pr. Dovydaitis
Redakcijos ir Administracijos adresas Kaunas, Laisvės al. 31b
Telef.: Redakcijos 20215. Administracijos — 20230.

DARBO VALANDOS. Redakcija dirba kasdien nuo 8 val. ryto ligi 14 val. Po pietų nuo 16 val. ligi 19 valandos.
Administracija — kasdien 8—14 val. Nesunaudotus rankraščius Redakcija nesaugoja.

PRENUMERATA: metams — 4 lt., pusmetiui — 2 lt., užsienyje metams 10 Lt. Atskirio n-rio kaina 10 centų
SKELBIMAI: 1 cm tekste 80 ct., po teksto — 50 ct. Smulkūs skelbimai — už kiekvieną žodį po 5 ct., o darbo teškantiems po 2 ct.

Spaudžia Akc. „Žaibo“ B-vės sp. — Kaunas, Duonelaičio 24, telef. 25006, 26616.

DARBO LIETUVOJE

VISKAS NAUJA

Smulkios žinėlės

VĖL PAKELTA CUKRAUS KAINA

Zymiai pabrangus cukrui užsienyje, o mums reikia jo iš užsienio gabentis, ir atsiradus keletai kitokių priežasčių, cukraus kaina pakeliamama 35 ct. kilogramui. Buvo pardavinėjama po 1,25 Lt, dabar gi po 1,60. Savo cukraus šiemet neužteksime. Įsivežti teks net 8 - 10 milijonų kilogramų.

DĖL LAUKIAMOJO MŪSŲ ĮSTATYMO

Seniai laukiamas darbo žmonių Darbo sąjungos įstatymas dabar, kaip praneša „XX Amžius“, svarsto Ministrų Taryba. Projektas numatomas gerokai pakeisti.

DISPENSAS NUO GAVENIOS PASNINKO

Kauno Dekano prašomas, J. E. Kauno Arkiavyskupas suteikė dispensą nuo gavimos pasninko Kauno Prisikėlimo, Sv. Trejybės, Sv. Kryžiaus, Sv. Antano, Sančių ir Vilijampolės bažnyčių parapijiečiams ir kitoms tikintiesiems, kai jiems teks būti minėtųjų parapijų ribose. Dispensas duodamas ta prasme, kad leidžiama valgyti mėšos valgius daugiau kartų pirmadieniais, trečiadieniais ir ketvirtadieniais, išskyrus Pelenų dieną ir metų ketvirtį. — ir visomis dienomis nevaržomai valgyti daugiau kartų. Už tai tikintieji karštai raginami atsilyginti Aukščiausiam maldomis, išmalda ir kitokiais gerais darbais.

200 BUTŲ DARBININKAMS

Šiuo metu Kauno m. s-be pradėjo namų statybą ir kadangi darbininkų aprūpinimas butais yra skubus, tai burmistras šį darbą praplėtė. Namų projektai jau sudaryti ir numatytos miesto vietos, kur tokie namukai bus statomi.

Statomuose namukuose bus įrengti butai iš 2-ųjų kambarių, bendros neto kubatūros 90 m³. Neto grindų plotas — 34,5². Juose bus įrengta po 2, prietaikintas miegojimui ir sėdėjimui, kėdės, virtuvei stalai ir kit. Namukai bus statomi Vilijampolėje, Sančiuose, gale Savanorių pr. ir kitose vietose, kurios yra arčiau prie darbaviečių.

Namukų statyba bus varoma pilnu tempu ir dar šiemet bus įruošta 200 butų, kurie darbininkams labai patogiomis sąlygomis bus išnuomoti.

BE VARŽYTINIŲ GYVENTOJAMS PARDUOS MIŠKO NEDAUGIAU KAIP UŽ 50 LT

Miškų D-tas išsiuntinėjo urėdams aplinkraštį dėl miško medžiagos pasiskirstymo. Be varžytinių vietos gyventojų reikalams, pristatius savivaldybės pažymėjimą, bus parduodama ne daugiau kaip už 50 litų. Toliau pirmoje eilėje bus malkomis aprūpinta varguomenė.

SIŪLOSI PASTATYTI CEMENTO FABRIKĄ

Atitinkamos įstaigos, kaip teko patirti, gavo iš vienos užsienio firmos pasiūlymą cemento fabriko pastatymo Lietuvoje reikalą. Ši firma siūlo visus fabriko įrengimus ir pasižada tuoj pristatyti į Lietuvą. Šis pasiūlymas svarstomas.

DARBO RŪMAI ATIDARO PREKIŲ PASKIRSTYMO PUNKTUS

Greitu laiku, dar vasario mėnesi, Darbo Rūmai atidarys prekių paskirstymo punktus, kuriuose bus laikomos tos prekės, kurios negenda ir darbininkams yra būtina reikalingos, pvz., cukrus, miltai ir kt. Pirmiausia tie prekių punktai bus atidaryti Kaune, Vytauto prospe., paskiau Žaląkalny ir Šančiuose prie halės.

Prekės Darbo Rūmai pirkė iš gamintojų, kad jos paskiau galėtų darbininkams pardavinėti kiek galima pigesne kaina. Prekių paskirstymo punktuose galės pirkti tik tie, darbininkai, kurie turės darbo sąjungos ar ligonių kasų knygetes bel

kitus pažymėjimus, iš kurių būtų galima matyti, kad pukejas tikrai yra darbininkas. Taip pat prekės bus parduodamos pagal nustatytas normas. Didesnės šeimoms galės pirkti ir didesnį kiekį prekių.

6.000 NELAIMINGŲ ATSTITIKIMŲ

Pramonės įmonėse ir kitose pramonės pobūdžio darbavietėse perėtais metais įvyko 6000 nelaimingų atsitikimų. Palyginus su 1938 m., nelaimingų atsitikimų skaičius padidėjo 19%. Pagal įmonių rūšis, nelaimingi atsitikimai pasiskirstė sekančiai: kasyklose (durpynuose) 154, žemės ir akmens pramonėje 404, metalų ir mašinų pram. 986, chemijos pram. 124, odų ir kailių pram. 56, tekstilės pram. 208, medžio pram. 691, miško eksploatacijos pram. 498, popierio ir polygraf. pram. 78, maisto produktų pram. 785, aprašos pram. 84, elektros, telefono, telegrafo, radijo, vandeninio ir kanalizacijos įmonėse 105, statyboje 1.227, transporte 320, hi-

gienes ir pram. versluose 9, įvairiose kitose darbavietėse 271.

Iš čia pateiktų duomenų matyti, kad didžiausias nelaimingų atsitikimų skaičius įvyko prie statybų. Antroji vieta šiuo požiūriu tenka metalų ir mašinų pramonei, trečia — maisto produktų pramonei, ketvirta — medžio pramonei, penkta — miškų eksploatacijai.

VIS DAR SUNKIOS DARBO SĄLYGOS

Vilijampolėje esančiame „Lopšelyje“ ypač skabykloje darbas eina be jokios pertraukos visomis ir šventomis dienomis, neišskiriant net didžiųjų švenčių. Sekmadieniais teduodama atsklėpti vos vieną kitą valandą po pietų. Apie šv. Mišios nėra kada nė pagalvoti.

Lopšely dirba 13 tarnaičių, 18 slaugytojų ir 8 maitintojos. Darbininkės norėtų bent šiek tiek pakenčiamesnių darbo sąlygų, ypač sekmadienio poilsio.

Kanadiečių būrys pasirengęs išvykti į Vakarų frontą

Liūdnos žinėlės

— Sakudvilės plente apiplėštas vietos gyventojas A. Trapšelis, iš kurio atimta valokai, pasas ir vienas sidabrinis rusiškas rublis.

— Jėzno vl., Medinių k., sudegė P. Bajoro gyv. namas ir tvartas. Ugnis žuvo ir 4 arkliai. Nuostolių 6.000 Lt.

— Iš Marijampolės į Keturvalakius važiuo A. Kereiša, kuris taip sušalo, kad bevažiudamas mirė. Jis važiuo naktį ir jam buvo apie 40 mt. amž.

— Gargžduose, Minijos st., Al. Šlukšnys, būdamas neblaivus, su gelžgaliu Antanui Kasperavičiui, 39 mt. amž., gyv. Ežaičių k., perkirto lūpą ir išmušė 4 dantis.

— Joniškiu v., Juodžių k. gyventojas J. Baltonas prie Juodžių — Rupešnių vieškelio rastos negyvas. Nustatyta, kad jis mirė nuo šalčio. Jam buvo vos 18 m. amž.

— Hiršas Strazburgas, gyv. Kaune, Minkauskio g., dėl kažkokių sąskaičių susiginčijo su Dovydu Gordonu, gyv. Paminklų g. Šių dviejų pirklų nčas baigėsi liūdnei: Strazburgas stvėręs peilį perdūrė dviejose vietose Gordono krūtine. Už tai Kau no apylinkės teismais Strazburgą nu- 'audė 6 mėn. kalėjimo.

— Siomis dienomis B. Brešktytė, 14 metų amžiaus, Kaune, Kęstučio g. cšančioj mokykloj kažkaip paslydusi sunkiai susižeidė. Brešktytė skubiai buvo nuvežta į ligoninę, tačiau mirė.

Šalčiai dar užtruks

Meteorologų nuomone, šalčiai dar kiek užtruks. Praėjusią parą žemžiausia temperatūra buvo: Ukmergėje 34 lps. šalčio, Vilniuje Dolnuvoje ir Lazdiju. se po 32, Kau ne 29,5. Ryto 5 val. Vilniuje buvo 30, Lazdijuose Ukmergėj ir Marijampolėj po 28 Zarasuose 26 Ryto 8 val. Kaune 25, Šventosios uoste 16, Alytuje 26, Vilniuje 27. Šiauliuose 19, Tauragėj 21, Rokišky 22.

Užsieny

— Estijoje gyventojų prileauglis tesudaro 1,7 asmenų tūkstančiui gyventojų.

— Gauta žinių, kad laivai, kurie plaukia į Latviją, įstrigo leduose. Jėigu šaltis nesumažės, laivų susisiekimas Baltijos jūroje visiškai sumažės.

— Iš Niu Jorko praneša, kad šeši protestantų bažnyčios vadai nutarė visose bažnyčiose iš sakyklų reikalaus uždrausti įšvežti ginklus į Japoniją.

— Spaudoje tvirtinama kad švedai nuo karo pradžios neteko 31 laivo 60 084 tonų talpumo. Zuvo 205 švedų jūrininkai.

— Tuniso karo teismas vokiečių H. Arnelmą už šnipinėjimą nutelsė mirti.

— Naktį į 3 vasario Graikijoje, netoli Salonikų, pasikartojė kelis kartus žemės drebėjimai.

— Balkanų konferencija baigėsi ramia nuotaika, be jokių staigmenų.

— Anglijoje, Skotijoje, buvo jaučiamas taip pat žemės drebėjimas, kuris užtruko 30 sekundžių. Jokių nuostolių nepadarėta.

— Pereitais metais Vokietijoje bu-

vo atspausdinta 81.469 tomų knygų.

— Brooklyne lietuviai statys Darius ir Girėnui paminklą.

— Franco kariuomenės karių Ispanijos kare buvo sužeista 300 tūkstančių.

— Kinijoje tebevyksta smarkūs mūšiai tarp Čangkašeko ir japonų kariuomenių. Kiniečiai daugely vietų pasiekė laimėjimų.

— Amerika Švedijai parduosianti lėktuvų už 10 milijonų dolerių.

— Galutinai apskaičiuota, kad Turkijoje per žemės drebėjimą žuvo 35 tūkstančiai žmonių ir buvo sugriauta 50.000 pastatų.

— Suomų kariuomenės štabas praneša, kad per sausio mėn. buvo sunaikinta 300 sovietų lėktuvų ir kad priešas keturiuose vietose buvo atmuštas atgal už sienos.

— Ispanijoje įvedama plati žemės reforma.

— Ypatingieji Vokietijos teismai nepaprastai smarkiai baudžia asmenis, kurie bet koku būdu nusikalsta karo metu nuostatams. Karaliaučiuje 31 asmuo buvo nubausti už pirmo kortelių neteisėtą išdavinį. Nu- teisti daugiausia valdininkai. Vienas nutelstas mirti, kiti — ilgus metus kalėti.

— Jau nuo seno buv. Lenkijos teritorijoje yra druskos, tabako, spirito, degtukų monopoliai; dabar gen-gubernatoriaus Franko įsakymu įvestas naftos monopolis, kuris apima visus naftos šaltinius, kurie tik yra generalinė gubernijoje.

— Roma, Breonyje, Aukštutiniam Adige, sniego griūtis užvirto ant 50 kareivių dalinio. Dalis kareivių išsi- gelbėjo ir padėjo valyti griūtį. Ligi šiolei rasti keturi lavonai.

— Danai sutiko priimti visus tuos vaikus iš Suomijos, kurie bus atvešti ir laikyti ligi karo pabaigos.

— Pereitą savaitę Suomijoje buvo numesta 18 sovietų lėktuvų — 6.000 bombų.

Lietuvoje

— Kaune, netoli Karmelitu, sušalo kioskininkė. Sušalėlė greitąja pagalba buvo nugabenta į ligoninę. Kioskininkė atsigavo, bet dar palikta gydyti.

— Kovarske, Turgeliskėse ir Valkinukuose įvesta mėšos priežiūra.

— Lietuvos ligonių kasose yra 73.352 mariai.

— Valstybinė literatūros premija (5.000 Lt) pripažinta poetui Bernardui Brazdžioniui už „Kunigaikščių miestą“.

— Į Kauną atėjo sušalusis stirna. Maž. Darbininkų gatvėje ji buvo pagauta ir atiduota Veter. Institutui.

— Kruopiuose mirė klebonas A. Butkevičius. Prieš tapsiant kunigu tarnavo rusų kariuomenėje karininku.

— Paruoštas svetimšalių sąmdos įstatymo projektas, kurį netrukus svarstys Min. Taryba. Pagal įstatymą svetimšaliams dirbti Lietuvoje leidimus duos Višaus Reikalų Ministeris, susitaręs su finansų ministru. Leidimai bus duodami iki 1 metų laikko.

— Kauno apskr. viršininko nutarimu vieneriems metams išsiusta į Tauragės apskritį Marija Baltrušytė-Baltrušaitė už melagingų žinių skleidimą ir šantažą.

— Visa eilė suvalkiečių ūkininkų, iššalus jų kūdrose ir šulinuose vandeniui, priversti vandenį daryti iš sniego ir tuo būdu gyvulius girdyti.

— Išskaičiuojama, kad mūsų rinkai kasmet reikalinga po 20.000—25.000 radijo aparatų, už kuriuos reikia išmokėti apie 2½ mil. litų.

— V. R. M-ja renka žinias įstatymui kovai su chuliganizmu. Numatomai skubūs teismai.

— Kainų Tvarkytojas nustatė rinkoje jau pasirodžiusio primusino kainą. Nustatyta litrą pardavinėti po 1 litą. Tai yra aukštoka kaina, užtat primusinas pardavinėjamas be jokių suvaržymų. Juo Lietūkis jau aprūpino visas Kauno „Paramos“ krautuves.

Pasienio stot. buvo įrengti punktai, kur atvykusiųjų susirinko ir galėjo šiek tiek pailsėti. Dideli šalčiai žymiai pasunčino jų pervežimą, nes ilgas traukinius nebuvo galima apšildyti. Dėl to buvo sudaryti mažai traukinių sąstatai arba prie traukinio buvo prikabinoti šildomieji vagonai.

keltuvu iš salyklo rūšio kėlėsi į viršų, nepaisydamos, kad toks kėlimas yra suždraustas. Pasikėlęs į viršų keltuvą, matyt, smarkiai atsitrenkė ir sugedo. Dvi mergaitės spėjo nuokti, o viena iš jų, Stasė Juodsnukytė, pasileido su keltuvu iš 10 metrų aukščio visu smarkumu žemyn. Nelaimingoji rasta visiškai be sąmonės ir greit. pagalbos nuvežta į ligoninę. Jos padėtis rimta.

Nusavins 3, 546 ha žemės

— Vilniaus Apygardos Žemės Tvarkymo Įstaiga yra numačiusi artimiausiomis dienomis nusavinti ir perimti Žemės Reformos Fondan 11 žemės savininkų 14 dvarų bei palivarkų bendro ploto 3.546 ha. Dvarai nusavinami Ignalinos, Smalvos, Dūkšto, Medininkų, Rudaminos, Jašiūnų ir Turgelių valsčiuose.

— Keliolika kilometrų į pietų vakarus nuo Vilniaus, prie Vokios upės, yra nemaža medžio apdirbimo įmonė „Bajsa“, gaminusi degtukų šiaudelius, kurie buvo eksportuojami į Prancūziją. Siomis dienomis fabrikas vėl paleidžiamas į darbą. Dirbs 40 darbininkų.

— Vasario 2 d. atidaryta studentų valgykla, kur pietūs kaštuoja mėnesiui 25 lit., o vienam kartui 90 centų. Valgyklą išlaikys stud. atstovybė. Valgykla numato aptarnauti 400 studentų.

— Vilniuje pasirodė netikrų dirbtinių monetų.

— Ilgametis Vilniaus Vytauto Did. Gimnazijos direktorius Marcelius Sikšnyš apdovanotas Vytauto Didžiojo III laipsnio ordinu.

— Policija surašė daug protokolų pabėgėliams, kurie laiku neužsiregistravo. Pradėjus rašyti protokolus, pabėgėliai suskato registruotis.

— Gyvenantieji žemesnėse Panerių vietose, rengiasi būsimam potvyniui, nes šiemet laukiama didelio potvynio.

— Lietuviai kunigai jau pradeda gauti ir pastoracinio darbo.

— Vilniaus muitinėje kasdien aplombuojama įvairių audinių, tabako dirbtinių etc. už 50.000—55.000 Lt. Šios

prekės perkamos Lietuvos pirklų ir vežamos į įvairias Lietuvos vietas.

VILNIAUS MIESTO BIUDŽETAS SIEKIA 28.566.160 LITŲ

— Vilniaus miesto biudžetas kartu su nepaprastomis išlaidomis siekia 28.566.160 litų. Administracijos reikalams numatyta 1.250.000 lit., švietimo ir kultūros reikalams 1.419.000 lit., socialiniams reikalams 2.127.000 lit., švietimo reikalams 1.573.000 lit., gatvėms grįsti ir miestui tvarkyti 5.023.000 lit., be to, stambios sumos įmonėms ir operacinėms įstaigoms laikyti, praplėsti ir naujoms kurti. Lenkijos okupacijos metu — pernai — Vilniaus miesto biudžetas buvo 17.658.000 zlotų.

Iš SSSR į Reichą grįžo 118,000 vokiečių

Pranešama, kad pasibaigus vokiečių repatriacijai iš Voluinės ir Galicijos iki sausio 31 d. Sovietų Sąjungos užimty sričių atvyko 118.000 vokiečių su 22.000 arklių, 15.000 galvijų ir 12.000 vežimų.

Apie 80% vokiečių iš Sovietų Sąjungos atvažiuo traukiniais. Pasienyje repatriuojami vokiečiai buvo persodinti į 140 Vokietijos traukinių ir nuvežti į paskyrimo vietas. Apie 20% atvyko savo vežimais ir arkliais. Jie taip pat buvo nuo sienos traukiniais nuvežti į jų gyvenamąsias vietas.